

Addig járunk jó úton, amíg Istenbe vetjük hitünket

Beszélgetés Berhidai Piusz ferences provinciálissal

A Magyarok Nagybenedek Ferences Rendtartomány tisztújítással egybekötött káptalant tartott február 3. és 7. között Mátraverebély-Szentkúton, ahol a jelen lévő örökfogadalmas testvérek Berhidai Piuszt választották meg a rend provinciálisának az elkövetkező hat évre. Vele beszélgettünk életéről, hivatásáról, a magyarországi ferencesek küldetéséről.

Úgy tűnik, szinte egyenes út vezetett a ferences hivatásáig. Valóban így volt ez?

– Életem első hét éve Pécsen, a második hét Szekszárdon telt. A gyermekkoromat istenes közegben éltem. Ministrálni éppen a pécsi Piusz-templomban (hivatalosan: Jézus Szíve-templom) kezdtem, bár nem emiatt választottam később a nevet. Szekszárdon találkoztam először olyan papokkal, akik hatással voltak rám, mert sokat foglalkoztak velünk, kirándulni vittek, bevontak a plébániai életbe.

Hogy kerül egy szekszárdi fiatal az esztergomi Temesvári Pelbárt Ferences Gimnáziumba?

– Még hetedik osztályban határoztuk el néhányan ministránsok, hogy egyházi iskolában fogunk továbbtanulni. Ez 1989 előtt történt, amikor összesen nyolc egyházi gimnázium volt az országban. Volt benne némi kalandvágy is, és lelkesedésünkben egy évvel korábban adtuk be a jelentkezésünket, persze nem foglalkoztak vele. A következő évben aztán tartottuk magunkat az elhatározásunkhoz, de hogy én miért pont az esztergomi ferencesekhez jelentkeztem, máig sem tudom megmagyarázni.

(Folytatás a 9. oldalon.)

Fotó: Merényi Zita

Ferenc pápa nagyböjti üzenete

Krisztus nevében kérünk: engesztelődjete ki az Istennel!

A Szentatya évről évre üzenetet tesz közzé a katolikus hívek számára a nagyböjt kezdetén. 2020-ban nagyböjti üzenetének témája: „Krisztus nevében kérünk: engesztelődjete ki az Istennel!” (2Kor 5,20)

Kedves testvérek!

Az Úr ebben az évben is megadja nekünk az előkészület különleges időszakát azért, hogy megújult szívvel tudjuk ünnepelni Jézus halálának és feltámadásának titkát, ami az élet alapját jelenti minden keresztény ember és az egész keresztény közösség számára. Szívünkkel és lelkünkkel szüntelenül ide kell visszatérnünk. Ez a titok nem szűnik meg olyan mértékben növekedni bennünk, amilyen mértékben mi megérinteni enged-

jük magunkat spirituális dinamizmusától, s csatlakozunk hozzá szabad és nagyvonalú válaszunkkal.

A húsvéti titok mint a megtérés alapja

A keresztény ember öröme a kérügmából, Jézus halála és feltámadása örömhírének a meghallgatásából és befogadásából fakad. Ez összefoglalja a szeretet titkát, ami „annyira valós, annyira igaz, annyira konkrét, hogy egy hiteles és őszinte dialógus kapcsolatát

kínálja számunkra” (Christus vivit – Krisztus él – kezdetű apostoli buzdítás 117). Aki hisz ebben az üzenetben, viszszautasítja azt a hazugságot, hogy életünk csak magunktól függene, miközben valójában az Atya szeretetéből születik, az ő akaratából arra, hogy életünk legyen és bőségben legyen (Jn 10,10). Ha azonban mi „a hazugság atyjának” csábító szavára hallgatunk (Jn 8,44), fennáll a veszély, hogy az értelmetlenség mélyébe zuhanunk, és már itt a földön megéljük a poklot, ahogy ezt sajnos számos személyes és kollektív emberi tapasztalat is alátámasztja.

(Folytatás a 2. oldalon.)

Hazánkba érkezett Szent Benedek békelángja

A budapesti Szent István-bazilikában március 1-jén fogadták az Olaszországból érkező Szent Benedek-lángot, amit minden évben más és más országba visznek el, az egység és a béke üzeneteként. Február 19-én Ferenc pápa áldotta meg a lángot, amely a norciai (Nursia) Szent Benedek-bazilikából indult útnak hazánkba. Nagyböjt első vasárnapján Erdő Péter bíboros mellett Michael August Blume SVD pápai nuncius, Donato Ogliari Monte Cassinó-i főapát és Hortobágyi Círil Pannonhalmi főapát celebrált a szentmisén.

Szent Benedek városainak – Norcia, Subiaco és Cassino – polgármesterei és mintegy száz fős delegáció kísérték a lángot. A Szent István-bazilikában a szentmise elején elhangzott, a Szent Benedek-láng zárandoklatának ötlete 1964-ben fogant, amikor VI. Pál pápa Európa védőszentjének tette meg Szent Benedeket. A bencés rend alapítójának szülővárosából, Norciából azóta minden évben útnak indul a békéért és az egységes Európáért (Pro pace et Europa una) elnevezésű békeláng Európa egy-egy országa felé, majd Subiacón és Monte Cassino bencés kolostorán keresztül visszatér Norciába.

Magyarországon elsőként Pannonhalmára, Szent Márton monostorába érkezett a láng, február 29-én. A március 1-jei budapesti szentmisén elhangzott: a bencések nagy figyelmet fordítanak az ifjúság nevelésére. Ez reményt jelent a jövőre nézve, mert a fiatalok azt a békét viszik magukkal a világba, amit a Szent Benedek-békeláng is képvisel. Felhívás is ez hozzájuk: Benedekhez hasonlóan 1500 év múltán legyenek ők is a világ békéjének előmozdítói, hogy öreg kontinensünk újjászülthessen.

(Folytatás a 3. oldalon.)

A velencei pátriárka az egészségügyi szükséghelyzetről
2. oldal

A betegek erőit kapnak Krisztustól
Rózsa Huba Széchenyi-díjas teológus előadása
7. oldal

Konferencia a Jézus-imáról Budapesten
8. oldal

2020. március 9-10.
Mértékadó
Kultúra • Tv • Esztétikum

ISSN 0133-1205
9 770133 120548
20010

Sokak szenvedésének helyszíne volt

Engesztelő emlékezés Kistarcsán, az egykori internálótáborban

Marton Zsolt püspök, Radnóti Zoltán főrabbi, Eszlényi Ákos evangélikus és Riskó János református lelkész részvételével március 1-jén megemlékezést és engesztelő imaalkalmat szerveztek Kistarcsán, az egykori

Fotó: Lambert

internálótábor területén, amely sokak szenvedésének helyszíne volt.

(Folytatás a 8. oldalon.)

Ferenc pápa nagyböjti üzenete

Krisztus nevében kérünk: engesztelődjete ki az Istennel!

(Folytatás az 1. oldalról.)

Az idei év nagyböjtjében azt szeretném üzenni minden kereszténynek, amit a *Christus vivit* (CV) kezdetű apostoli buzdításban a fiataloknak már megírtam: „Tekints a megfeszített Krisztus kitárt kezeire, hagyj magad mindig újra megváltani. És amikor közeledsz, hogy megvalld bűneidet, higgy szilárdan az irgalmasságban, ami megszabadít téged a bűntől. Szemléld Krisztus vérért, amelyet nagy szeretetében kiontott, és hagyj magad megtisztítani általa. Így mindig újjászülethetsz.” (CV 123) Jézus halála és feltámadása nem egy múltbeli történet: a Szentlélek erejében a húsvéti esemény mindig aktuális, és lehetővé teszi, hogy Krisztus testét szemléljük és megérintsük a sok szenvedő emberben.

Sürgető megtérés

Gyógyító hatású, ha a húsvéti titkot, amelynek az isteni irgalmasság ajándékát köszönhetjük, mélyebben is szemléljük. Az irgalmasság megtapasztalása tulajdonképpen csak egy személyes, szemtől szembeni találkozásban lehetséges, a megfeszített és feltámadt Úrral, „aki szeretett engem és feláldozta magát érttem”. Egy dialógusban, ami szívtől szívig, barát és barát között zajlik. Ezért annyira fontos az imádság nagyböjt idején. Ez több, mint egy kötelesség, ez egy szükségszerűség kifejeződése: viszonzása

Isten szeretetének, ami mindig megelőz és segít minket. Igen, a keresztény ember abban a tudatban imádkozik, hogy nem méltó erre a szeretetre. Az imának különböző formái lehetnek, de ami Isten szemében valójában számít, az az, hogy az ima eléri és végül megpuhítja a mi kemény szívünket, hogy egyre jobban megtérjünk az ő akaratahoz.

Ebben a különleges időszakban hagyjuk ezért magunkat – mint Izrael népe – a pusztába vezetni (Oz 2,16), azért, hogy végre meghallhassuk vőlegényünk szavát, hogy őt mélyebben magunkba fogadjuk és készségesebben kövessük. Minél inkább hagyjuk, hogy magunkkal ragadjanak az ő szavai, annál inkább meg fogjuk tapasztalni nekünk ajándékozott, ingyenes irgalmasságát. Ne hagyjuk a kegyelem eme idejét haszonlatlanul elmúlni, abban a téveszmében, hogy mi magunk határozhatjuk meg megtérésünk idejét és módját.

Isten szenvedélyes vágya a gyermekeivel folytatott párbeszédre

A tény, hogy az Úr újra és újra felajánlja számunkra a megtérés e különleges idejét, soha nem szabad magától értetődőnek vennünk. Ennek az új lehetőségnek a hála érzését kell ébresztenie bennünk, és fel kell ráznia restségünkben. A rossz néha drámai jelenléte ellenére is életünkben – de az

Egyház és a világ életében is – ez az időszak, ami a ritmusváltás lehetőségét kínálja, Isten rendíthetetlen akaratát fejezi ki arra, hogy nem szakítja meg az üdvösség dialógusát velünk. Jézusban, a megfeszítettben, akit Isten „bűnné” tett értünk (2Kor 5,21), ez az akarat elért arra a pontra, hogy minden bűnünket Fia vállalja tegye, egészen – XVI. Benedek pápa szavaival – „Istennek az önmaga ellen fordulásaig” (Deus caritas est enciklika 12). Mert Isten az ellenségeit is szereti (Mt 5,43–48).

A dialógus, amelyet Isten minden emberrel folytatni akar Fia húsvéti misztériuma által, nem olyan beszéd, mint ami Athén lakóit jellemezte. Ezek „semmi mással nem töl-

tötték az időt, csak azzal, hogy újdonságot mondanak vagy halljanak” (ApCsel 17,21). A fecsegés e fajtája, amelyet az üres és felszínes kíváncsiság diktál, minden idők világiaságára jellemző, és ma is belopakodik az életünkbe a kommunikációs eszközök elhibázott használatán keresztül.

Gazdagság, amit az ember megoszt, nem pedig magának halmoz fel

A húsvéti titkot állítani az élet középpontjába azt jelenti, hogy együttérzéssel fordulunk a megfeszített Krisztus sebei felé, amelyek a mai napig is jelen vannak a világban – a háborúk ártatlan áldozata-

iban, az életellenes beavatkozásokban, a meg nem születettől egészen az idős emsáig, az erőszak számos megnyilvánulásában, a környezeti katasztrófákban, a föld javainak egyenlőtlen elosztásában, az emberkereskedelem minden formájában és a profit iránti csillapíthatatlan vágyban, ami nem más, mint bálványimádás.

Ma is fontos minden jóakaratú embert meghívni arra, hogy javaiból továbbadjon valamit a nélkülözőknek. Az ilyen alamizsna egy igazságosabb világ felépítésében való személyes részvétel formája. A felebaráti szeretetnek megfelelő megosztás az embert embe-ribbé teszi, a felhalmozás viszont azzal fenyegeti, hogy

csúffá válik, mivel önzésébe zárkózik. A gazdaság struktúrális dimenzióin szabad és kell is hogy túllépjünk. Ebből kifolyólag az idei nagyböjtben, 2020. március 26–28. között fiatal közgazdászokat, vállalkozókat és changemakereket (változáshozó; olyan személy, aki aktívan dolgozik pozitív társadalmi változások megvalósításán – a szerk.) hívtam meg Assisibe, hogy segítsenek egy, a jelenleginél igazságosabb és befogadóbb gazdasági modell kidolgozásában. Az egyházi tanítóhivatal többször is megfogalmazta, hogy a politika a felebaráti szeretet kiemelt formája (XI. Piusz pápa beszéde az Olasz Katolikus Egyetemi Szövetség – FUCI – tagjaihoz, 1927. december 18.) – ezt lehet majd a gazdaságról is elmondani, ha az ember az evangélium, a nyolc boldogság szellemével tölti be.

A következő nagyböjtre kérem a Boldogságos Szűz Mária közbenjárását, hogy befogadjuk a meghívást az Istennel való kiengesztelődésre, szívünket a húsvéti titokra irányítsuk, és az Istennel folytatott nyitott és őszinte dialógusra megtérjünk. E módon azok lehetünk, aminek Krisztus a tanítványait mondta: a föld sója és a világ világossága (Mt 5,13–14).

Kelt a lateráni Szent János-bazilikában, 2019. október 7-én, Rózsafüzér Királynője emléknapján

Forrás: MKPK Sajtószolgálat
Fotó: Vatican News

A betegségben nagyra nőtt hit tanúja

Ferenc pápa találkozott a lebényt Paolóval

Ferenc pápa a február 28-ai általános kihallgatáson, a Szent Péter téren üdvözölte az izomsorvadás miatt teljesen lebényt, 22 éves Paolo Palumbót, aki a hatalmas nézettségű sanremói dalfesztiválon tanúságot tett a hitéről.

Paolo nagy vágya teljesült ezzel a találkozással. Története drámai volta ellenére sem a szomorúság és a beletörődés története, hanem a reményé és az álmoké.

Paolo tizenhét évesen vette észre először, hogy kiesik a kezéből a merőkanál és a kés, a munkaeszközei, hiszen séfnek készült. Európában ő az, akit legfiatalabb korában sújtott az amyotrófiás laterálszklerózis (ALS) nevű betegség. Ma már csak a szemét tudja mozgatni, beszédszintetizátoron keresztül kommunikál. A fesztiválon az *En Paolóval vagyok* című dalban mondta el a történetét: „Ha egy kis remény is van, meg akarom élni. A testem börtönné vált, a szememmel és a képzelettemmel túlélek a korlátokon. Reményt adok a betegeknek. Én vagyok a hegy, aki elmegy Mohamedhez, bár ágyhoz vagyok kötvé, a szememmel repülhetek. Hiszek, és imádkozom a rózsafüzért, ami megment engem.”

Ferenc pápa akkor ismerte meg a fiatalember történetét, amikor Paolo egy másik vágya teljesült: drónt írá-

nyított a szemmozgásával, és ennek örömről beszámolt az interneten. Ekkor egy kézzel írott levelet küldött neki a pápa, amelyben elmondta, mennyire nagy hatással volt rá az akaratereje, a kitartása.

„Imádkozom érted, te is imádkozz értem! Az Úr áldjon meg, Szűz Mária oltalmazzon téged! Testvéri üdvözléssel, Ferenc” – zárta sorait a Szentatya.

Az általános kihallgatás után Paolo elmesélte követőinek a pápával való találkozást: „Átadom nektek azt a sze-

retetet, amit ő adott nekem.” Megható szavakkal fordult a pápához: „Az évek során a hit magja kihajtott bennem, és mára erős fa lett belőle. A betegség nem tudott gátat szabni imáimnak, ellenkezőleg, táplálta őket, és megértette velem, hogy Isten terve túlmegegy azon, amit képesek vagyunk azonnal megérteni. Én kezdem érteni, és amit fölfedezek, az végtelen örömmel tölt el.”

Forrás és fotó: Vatican News

A velencei pátriárka napjaink kihívásairól

Bizalom az Úrban a próbatétel idején

Francesco Moraglia bíboros, velencei pátriárka a február 25-én közzétett nagyböjti üzenetében az Istenbe vetett bizalomra irányítja a lagúnaváros és környéke híveinek figyelmét napjaink kihívásaival kapcsolatban.

Előre nem látott módon indul ez a nagyböjt. Ami történik, az egészen más, mint amit néhány nappal ezelőtt elképzeltünk – kezdődik a pátriárka üzenete. – Ezekben a napokban az egészségügyi szükség-helyzet a közjó iránt felelős állampolgári magatartást kíván tőlünk, azt, hogy elfogadjuk a hatóságok irányításait a közegészség megóvása érdekében. Keresztény állampolgárként végső soron politikai felelősségünkönkről és egyházi szeretetszolgálatunkról van most szó.

Miközben imádkozunk azokért, akik a közjóról döntéseket hoznak, leszögezzük, kellő körültekintésre és állampolgári megfontoltságra van szükség ahhoz, hogy elkerüljük a káros aggodalmakat és a pánikkeltést, még akkor is, ha a helyzet komoly, és nem szabad alábecsülni. Egyházi közösségeink számára fájdalmas megkorlátozásokat hoznak ezek a napok, éppen most, a nagyböjt kezdetén, amikor a hívek egész közössége még erősebben emeli szavát Istenhez: „Bocsáss meg, Uram, a te népednek!”

Az a kérés érkezett hozzánk, hogy ne gyülekezzünk jelentős számban az összejöveteleinken. Ezért, az Úr tanítványaként, hivatásunk, hogy még nagyobb erővel fedezzük fel az Egyház – Isten népe és Krisztus teste – jelentőségét, és így felülkerekedjünk a könnyelmű egyénieskedésen. Hivatásunk arra

szól, hogy egyházi közösségünket szórvány formájában éljük meg. Erősítsük meg kapcsolatunkat az Úrral a személyes imának, valamint a családi és a baráti környezetünk imádságának a mozzanatain keresztül. A hívó ember számára semmi sem véletlen, minden a kegyelem lehetősége, vagyis kedvező idő, kairoosz, amely arra szolgál, hogy növekedjünk emberségünkben, és növekedjünk az Úr tanítványaként.

Mélyen elszomorít, hogy nem ünnepezhettük együtt hamvazószerdának, nagyböjti ünnepélyes és közösségi kezdetének liturgiáját, és az, hogy az első nagyböjti vasárnap liturgiája is korlátozások alá esik. Ennek ellenére intenzíven éljük meg egyházi közösségi összetartozásunkat, miközben túllépünk a találkozás látható és fizikailag érzékelhető

formáján. A vasárnap öröktől fogva az Úr napja, ezért mindenkit arra kérek, hogy minden esetben a legnagyobb elkötelezettséggel élje meg azt. Testvérek, a vasárnapi szentmise kényszerű és fájdalmas korlátozása legyen számunkra az Úrral és az egymással való közösségünk növekedésének lehetősége.

Helyezzük a középpontba Isten szavát, hittel és szeretettel, egyszerűen átélmélkedve. Fedezzük föl a szentségimádás mint az Oltáriszentség előtti személyes jelenlétünk, valamint a szentgyónás jelentőségét, és gyakoroljuk ezeket még buzgóbban.

A helyzet, amelyet ezekben a napokban megélünk, drámaian felráz bennünket abból az önáltatásból, hogy a technikai-tudományos ismereteink révén mindent az ellenőrzésünk alatt tarthatunk. Ez nincs így, és ma megrendülten látjuk, hogy teremtményi életünk mennyire törekeny és sebezhető. Az emberi-teremtményi törekenység nem valami túlhaladott állapot, ami csak az elmúlt századokra volt jellemző. Önáltatás azt gondolni, hogy le tudunk számolni Istennel.

A jelenkor, amelyben élünk, legyen felhívás arra, hogy hívó életünk lépjen ki a megszokásainkból, nyerjen kifejezést a hit felelős és valódi döntéseiben, a még bátrabb tettekben – biztat üzenetében Moraglia pátriárka.

Forrás: Vatikáni Rádió
Fotó: Wikipédia

Hazánkba érkezett Szent Benedek békelángja

(Folytatás az 1. oldalról.)

Homíliájában Erdő Péter bíboros a nagyböjt első vasárnapjának evangéliumához, Jézus megkísértésének történetéhez fűzte gondolatait. Az evangélium úgy beszéli el ezt a történetet, mint a Szentírás két ismerője közötti vitát. Jézus jobban ismeri az Írást, hiszen ő a megtestesült Ige. A sátánnak mindig az Írás szavaival válaszol: Isten szava megfellebbezhetetlen, véget vet minden vitának – hangsúlyozta beszédében a bíboros.

Kiemelte a második kísértést, amelynek napjainkban különleges aktualitása van. Levetni magunkat a magasból, az isteni csodában reménykedve – ez nem a gondviselésbe vetett bizalom, hanem bűn. A sátán, amikor a szent városban a templom párkányára állítja Jézust, és azt mondja neki, vesse le magát onnan, egy részletet kiragadva idézi a 91. zsoltárt: „Angyalainak parancsot ad, és kézen fogva vezetnek téged, hogy meg ne üsd lábadat a kőben” (Zsolt 91,11–12). Az Úr védelme azonban az Isten akaratát követő, alázatos életre vonatkozik, nem pedig a felelőtlen szeszélyekre és a színpadias kísérletekre. Azt ígéri az igaznak, hogy megőrzi őt

„minden útján”. A sátán rava-szul idéz a zsoltárból, nem jut el addig a részig, hogy „Oroszlánok és kígyók között lépdelsz, oroszlánkölyköt és sárkányt tiporsz el”. Az orosz-lán és főleg a sárkány ugyanis a sátán szimbóluma, vagyis a zsoltár a Messiás győzelmét ígéri a gonosz ereje fölött. A monasztikus hagyomány szerint a párbeszédben a sátán félt szóba hozni saját végső vereségének ígérétét.

Erdő Péter kitért arra is, hogy a ma emberének gyakran hamis képe van a szabadságról, azt hiszi, csupán a kö-

telékektől való mentességet jelent. Miféle szabadság leugrani a templom párkányáról? Sok kortársunk hódol a bungee jumpingnak, ettől érzi magát szabadabbnak, ám ez illúzió csupán. Az igazi szabadság abban áll, ha azt tesszük, ami az örök boldogságra vezet. Jézus ellentmond a gonosz-nak, legyőzi őt, és a saját személyében megvalósítja az ember és a természet békéjét, hiszen az Isten akaratát betöltő emberi lény harmóniába került a teremtett világgal is.

A homília második felében a bíboros Szent Benedek láng-

járól beszélt, amelyet a zarándoklat során elviszünk városaink utcáira. Benedek Európa egyik védőszentje, pontosabban a keresztény Nyugat védőszentje. II. János Pál pápa próféta gesztust tett, amikor *Szent Círillett és Metódot* is Európa védőszentjeivé tette. Tudta, hogy Európának két tüdővel kell lélegeznie: a katolikus Nyugat és a Kelet kulturális és történelmi tapasztalatában nagy kü-

lönbözések vannak, amelyek ki tudják egészíteni, meg tudják erősíteni egymást – hangsúlyozta Erdő Péter. A folytatásban a bíboros arról beszélt, hogy Európában saját nyelvvel, saját kulturális és történelmi örökséggel bíró nemzetek élnek, amelyeknek sajátos tapasztalatuk van a közösségi életéről, hiszen nagyobbak a törzseknél, de kisebbek a nagy birodalmaknál. Értékes lehetőség ez: föl lehet építeni az egységet a különbözőségekből, értéket tulajdonítva az egyes népek kultúrájának, ahogyan Ferenc pápa

mondja a *Querida Amazonia* kezdetű, szinódus utáni buzdításában, az Amazonas-régióról szólva. Beszédében a bíboros úgy fogalmazott: az európai földrész népeit a keresztény hit tartja össze, ha az nem csupán a múlta való emlékezés, hanem éltető erő számunkra.

nyekhez – hangsúlyozta. Hozzátette, hogy a Szent István-bazilika is egy olyan szent emléket őriz, aki a békéért és a népek egységéért „imádkozott és dolgozott”. A nuncius végül azért fohászkodott, hogy Krisztus Lelke kísérjen bennünket életünk minden útján.

Az olasz nyelvű szentmise végén Michael August Blume pápai nuncius szólt a liturgia résztvevőkhöz, köszöntötte a béke lángjának zarándokait. Ez a láng nem akármilyen fény szimbóluma, hanem Krisztus fényé és szeretetéé, amit el kell vinni a testvéreinkhez, különösen a szegé-

Ezután Norcia, Subiaco és Cassino polgármesterei Erdő Péter bíborosnak és Michael August Blume pápai nunciusnak átadták ajándékukat: Szent Benedek *Regulájának* egy-egy példányát.

Thullner Zsuzsanna
Fotó: Merényi Zita

A „Vendégségben” mot-tójú 2020-as kulturális évadot február 26-án, hamvazószerdán sajtótájékoztatón mutatta be Pannonhalmán a bencés főapátság, vendégül látva a média munkatársait. Ezt ökumenikus vesperás és hamvazkodás követte a bazilikában, számos evangélikus és református lelkész részvételével.

Hortobágyi Círil főapát barátsággal köszöntötte a meglelteteket a Viator étteremben. Elmondta, hogy *Szent Benedek* szerint a monostor a vendégfogadás és a találkozás helye, olyan pont, ahol az úton lévők megpihenhetnek, átgondolhatják mindazt, ami mögöttük van, és ami még vár rájuk, s megtapasztalják, hogy nincsenek egyedül. Pannonhalma ezt szeretné nyújtani mindenkinek. A találkozás és a vendég-látás tapasztalata átfomál vendéget és házigazdát egyaránt.

A húsvéti készüllet kezdetén zöld böjtöt hirdetett Pannonhalma; a teremtésvédelemnek szeretnék szentelni ezt a negyven napot. A főapátság mint intézmény is elindult ezen az úton: gáz helyett biomasszával fűtenek, napelemblokkokat használnak, az új tornacsarnokban pedig a földhőt hasznosítják. Környezettudatosságuk a Vis vitalis bencés ásványvíz esetében úgy nyilvánul meg, hogy áttérnek az újrahasznosítható palackokra. (A kezdeményezésről bővebben lapunk 12. oldalán olvashatnak.)

Fabiny Tamás evangélikus püspök, a főapátság barátja elmondta, reméli, hogy a találkozások Pannonhalmával – és ez a mostani közös bűnbánati szertartás is – lépések a majdani eucharisztikus egység felé.

Az „Egyház közös tanítója-ra”, a több pápa által is elisme-

réssel említett *Luther Márton*ra is utalhatunk, amikor a zöld böjtről gondolkodunk – mondta az evangélikus püspök, és Luther leveleiből idézett: a kertekben „a Teremtő áldásait szemlélem és gyümölcseit élvezem”. A reformátor lelkesedéssel figyelte a dinnyék és más növények növekedését; magyarországi magokat is kapott valahonnan, melyekről úgy gondolta, mandragóra kel ki belőlük. A wittenbergi pestisjárványra utalva pedig ezt írta: „ha megmaradok, bizony kertész leszek”.

Mácsai Pál, aki két évvel ezelőtt az Arcus Temporum házigazdája volt, verset hozott a találkozóra, *Kosztolányi Hajnali részegség* című, kései művét.

Közösség, közös ház, kibékülés, csend – ezek az elmúlt évadok kulcsszavai. *Dejcsics Konrád* OSB kulturális igazgató elmondta, Szent Benedek

számára „a monostor alapvető küldetése fogadni az úton lévőket, és velük a hit bizalmával párbeszédbe lépni”.

A gazdagok iránt érzett tisztelet meg magától is, azt nem kell gyakorolni. A szerzeteseknek azonban a zarándokok, az úton lévők, a kicsinyek felé kell fordulniuk. Eből a szerzetesi elképzelésből született meg az idei év mintegy száz programja. A vendégség és a párbeszéd alkalmai mellett az elmélyülésre is lehetőséget kínálnak az apátságban, „kinek meddig otthonos és jó”.

Dejcsics Konrád arról is tájékoztatást adott, hogy április 20. és 22. között *Kurt Koch* bíboros, a Keresztény Egységtörökves Pápai Tanácsának elnöke Pannonhalmára látogat, és előadást tart az ökumenikus konferencián.

Rábai László főigazgató a kulturális évad turisztikai vo-

natkozásairól szólt, kiemelve az újabb tematikus idegenvezetéseket, a gyógyútról kertben megvalósuló turisztikai fejlesztéseket és a születőben lévő illatmuzeumot. S végül azt, hogy új színnel bővül a paletta: kisüzemi sörfőzdét létesít a főapátság. A belga apátsági sörök nyomdokaiiban jár majd az apátsági sörtérmécsalád, amelynek helyi hagyományai is vannak.

Gérecz Imre OSB magiszter, lelkes kéktúrázó a főapát gondolataihoz kapcsolódva az erdőjárás lelki, imádságos ajándékairól is szólt.

A bencések szeretetszolgálatáról nem egy szerzetes, hanem *Szalai Zsolt* diakónus, tanár számolt be. Elmondta, ma a területi apátság tizenöt plébániát lát el. A Katolikus Karitászt itteni vezetője egy bencés, *Lőrincz Pál* plébános, akinek számos világi munkatárs segít. Az apátság öt évvel ezelőtt elhatározta, hogy meghívja a rászorulókat: mindennap tizenöt embert lát vendégül meleg ebédre. A Szent Márton asztala program jelenleg úgy valósul meg, hogy Pannonhalmán az öt legszegényebb embernek naponta meleg ebédet visznek, öt családnak pedig egész hónapra elegendő hideg élelmet, tartós élelmiszereket ad az apátság.

Egy fontos újdonságot is bejelentett Szalai Zsolt: mivel a tizenöt plébániát ellátó bencések a monostorban élnek, ezért a plébániaépületek üresen állnak. Ezek közül többet átalakítanak, felújítanak, hogy

családok költözhesse nek oda, vagy krízisszállásként működhesse nek, illetve hosszabb távra nagyon alacsony bérleti díjért vehessék igénybe őket a rászorulókat. A karitatív feladatokból a diákok is felelősségteljesen kiveszik a részüket – mondta el a diakónus.

Az idei évre tervezett öt időszak kiállításáról *Frazon Zsófia* etnográfus, muzeológus számolt be. *Hajdú D. András* fotóit *Vendégségben a szerzetes-közösségnél* címmel láthatjuk majd, *Meinrad Dufner* OSB életmű-kiállítását pedig *Vendégségben testnél és léleknel* címmel mutatják be. A klasszicista könyvtárban március 21-étől láthatják az érdeklődők az apátság kincseinek válogatott anyagát az Eucharisztia témakörében; ennek a tárlatnak a kurátora *Ásványi Ilona*. Kortárs fotóművészeti kiállítás is várja majd a közönséget, egy különleges projekt keretében pedig tudósok, művészek, szerzetesek és diákok mesélnek el egy közös történetet tárgyak és szövegek segítségével.

Bokros Márk OSB arról beszélt, hogy *Várszegi Asztrik* emeritus főapát is tart majd lelkigyakorlatokat. Új lehetőséget kínálnak a fiatal felnőtteknek is, akikkel arról gondolkodnak együtt, mit jelent napjainkban „a föld sójának” lenni. Szintén újdonság, hogy a budapesti tanulmányi házban szerveződik egy szemlélődő lelkigyakorlat. Az őszi Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusnak mintegy előprogramja lesz az idei liturgikus tanulmányi napok, amely *A Bárány vacsorája* címet viseli.

Batta András zenetörténész, egyetemi tanár, az idei Arcus Temporum házigazdája elmondta, a középpontban idén

Beethoven zenéje áll majd. Kiemelt vendégként érkezik a fesztiválra *Jevgenyij Koroljov* orosz zongorista.

Végül két pannonhalmi diák beszélt arról, milyen volt vendégként megérkezni a „Kupacra” (Qpac) – ahogyan ők hívják Szent Márton hegyét –, majd részévé válni ennek a helynek. Pannonhalma varázsát az adja, hogy itt befogadják, meghallgatják és partnerként kezelik a diákokat – mondták el vallomásukban.

Az évad programjainak bemutatása után ökumenikus bűnbánati vesperás és hamvazkodás következett a bazilikában, számos evangélikus és református lelkész, köztük Fabiny Tamás jelenlegi és *Ittész János* korábbi evangélikus püspök részvételével.

Fabiny Tamás azt az öszö-vetségi történetet idézte fel, amelyben Illés próféta egy szegény özvegyasszonynál vendégeszkedik. – Illés is zöld böjtöt tart – utalt a püspök azokra a napokra, amikor a próféta patakvizen és a hollók által neki juttatott eledelen élt. Illés ezután került vendégként egy másik bajbajutotthoz, a szegény asszonyhoz. Ám az özvegy maréknyi lisztje és kevéske olaja mégiscsak elég lett, csoda történt, és a liszt veska nem ürült ki. A próféta mellett az özvegyasszonyt is Jézus előképének tekinthetjük, hiszen megosztja a kenyeret, és befogad, nem pedig kirekeszt – mutatott rá Fabiny Tamás.

Az ökumenikus liturgiában elhangzottak azok a könyörgések, amelyeket a lundi székesegyházban olvastak fel 2016-ban, amikor a reformáció ötszázadik évfordulója alkalmából Ferenc pápa látogatást tett Svédországban.

Verestói Nárcisz
Fotó: Hajdú D. András

A BIBLIA ÜZENETE

Az emberi ragyogása

Mt 17,1–9

Az ember életének alaptörvénye a törekvés, a haladás. Amíg élünk, folytonos a mozgás, a cselekvés. Időnként persze lelassulunk vagy éppenséggel felgyorsulunk. Ám megállni, tökéletesen mozdulatlanná dermedni nem lehet. Ha ez megtörténne, az maga volna a halál.

Olykor nagyon jó, hogy így van elrendezve a dolgok sora. A nehézségeket le tudjuk küzdeni, a gátakon át tudunk lendülni. Előbb-utóbb minden fáradtságos vagy szomorú útszakasz a végéhez ér, s mi továbbléphetünk. Máskor azonban terhéssé válik ez a szűnni nem akaró dinamika. Hiszen vannak percek, amikor a létezés a legszebb, a leginkább beteljesült arcát mutatja: ilyen egy csodálatos ünnep, a szeretet vagy a szerelem megélése vagy éppenséggel valami szépséggel való találkozás. Olyan jó lenne ilyenkor megállítani az időt, és ebben az örökkévalóságig kimerevített pillanatban létezni!

A színéváltozás hegyén az apostolok olyan élményben részesülnek, amely szavakba önt-hetetlen. A látás, a hallás, az emberi tapasztalás eljut határaiig, és fogalmakkal kifejezhetetlen érzések támadnak bennük. „Jó nekünk itt lennünk!” – ebben az egyszerű mondatban el-képesztő mélységek lakoznak. A Jézussal vándorló, megannyi csodát látó apostolok egy rövid időre betekintést nyernek a Mester isteni

valóságába, és amit ott észlelnek, megragadja, vonzza, megérinti őket. „Ízleljétek és lássátok, mily jóságos az Úr! Boldog az ember, ki hozzá menekül.” (Zsolt 34,9) Ez a zsoltárvers eleve-nedik meg a hegyen. Mi-ként a zsoltáros, úgy Jézus tanítványai sem képesek szabatos teológiai kifejezé-sекbe önteni a kivételes ta-pasztalást. Az érzékek egy-szerű szavai mondják ki, hogy az istenivel való talál-kozás a létezés legszebb, legjobb, legízesebb lehető-sége. Minél közelebb van-nak Istenhez, annál köze-lebb vannak önmaguk be-teljesüléséhez. Az Isten fé-nye nem kioltja, hanem a végtelenségig felfokozza az emberinek a ragyogását is.

Ebből a szakaszból meg-érthetjük: a lemondás, az önmegtagadás, az aszketi-kus gyakorlatok sora azt a célt szolgálja, hogy a részle-ges és a töredékes kiszorítá-sával teret nyissunk az emberi mértéket megha-ladóan túlradó előtt. Nem azért koplalok, hogy éhes legyek, és elvessenek az ízek, ha-nem azért, hogy a lehető legerőteljesebben érez-zem a legédesebbet. A jó böjt nem eltörlí, kiikt-atja, hanem egyenesen felfokozza a vágyako-zást. Nem „kizár az örömekből”, hanem segít felkészülni a minden emberi léptéket megha-ladó boldogság befogadására. A böjtben nem a semmi és a hiány, hanem a minden és a bőség erői munkálnak.

Török Csaba

GÖRÖGKATOLIKUS LELKISÉG

A kezdettől a beteljesedésig

A nagyböjt második vasárnapján az apostoli szakasz (Zsid 1,10–2,3) az isteni üdvgondozás teljes ívét felvázolja számunkra. Persze, nem úgy teszi ezt, mint például egy barokk festő, aki a legapróbb részleteket is élethűen kidolgozza a művén. Inkább úgy, mint egy impresz-szionista festő, aki csak jelzéseket ad, benyo-másokat kelt, de a tartalmat ugyanúgy fel akar-ja vázolni. A Zsidóknak írt levél szerzője is eh-hez hasonló munkát végez jelen rövid rész-ben. Bemutatja Isten teremtfői tevékenységét, rámutat az angyalok és az emberek feladatára, végül felhívja a figyelmet az üdvösségre.

Az isteni üdvgondozás első ténye a *teremtés*. A mi szövegünk is éppen úgy szól, mint a Biblia legelső sora: kezdetben teremtette Isten az egész világot (Ter 1,1). Azon a téveszmén már rég túl vagyunk, hogy a világ önmagától lett: a semmiből nem lesz valami. Mi inkább halás szívvel fordulunk a Jóisten felé, aki létre-hozta nekünk ezt a csodálatos világot. Nincs más magyarázat erre, mint szeretetének túl-csordulása. Isten tökéletes állapotban létezett – mint az egyetlen örökkévaló –, szenthárom-sági szeretetének létmódjában. Miértünk te-remtette a világot, minden alkotórészével együtt, azért, hogy nekünk jó legyen. Úgy tud bánni vele, mint a ruhával: összegöngyöli és szétteríti (Zsid 1,12). Igen, a teremtfő Isten, aki a világ tör-vényeit létrehozta, fel is tudja függeszteni őket, és akkor történnek a csodák.

Az üdvgondozás másik té-nyeként az *angyalokról* szól a szövegünk. Szolgáló lelkek ők, akik egyrészt az Isten di-csósítására vannak rendelve – bár erről ez a szöveg nem tesz említést –, másrészt pedig az emberek szolgálatára. Azokat kell segíteniük, „akik majd öröklík az üdvösséget” (Zsid 1,14). Milyen nagyszerű, hogy van segítőnk! Az őran-gyalunk segít minket az üd-vösség felé. Persze, ezt nem úgy kell elgondolnunk, mint ahogy a nagymama szobájá-

ban függő képen látjuk: kézen fogva vezeti át a rozoga hídon a kisgyermekeket az őrangyal. De azért áttételesen nagyon szép a kép tartal-ma: a földi életből az örök életbe segít. Ha a valóságban kézen fogva nem is tud vezetni, jó sugallatokat tud adni a lelkünkön keresztül.

Apostoli szakaszunkban a harmadik üdv-történeti tény a cél, maga az *üdvösség*. Igenis, törődnünk kell vele. Senki sem kaphatja meg, ha semmit nem tesz az elnyerése érdekében, vagy, ahogyan a szövegünk fogalmaz: „ha semmibe vesszük” (Zsid 2,3). Igaz, hogy a mi Urunk mindenkinek elkészítette a helyét a mennyben (Jn 14,2), de hát oda is kell jutnunk, el is kell foglalnunk azt a helyet. Elégge meg-világítják ezt a nagy lakomáról szóló példabe-szédek. Vigyázzunk, ne legyünk olyanok, akik visszautasítják a meghívást (Lk 14,18–20), vagy nem megfelelőképpen készülnek elő a la-komán való részvételre (Mt 22,12). Nos, a nagyböjtben éppen arra adatik nekünk idő, hogy a szokásosnál komolyabban vegyük az üdvösségre való készülődésünket.

„Mostan tűnt föl a munka ideje: az ajtónál az ítélet” – kapjuk a figyelmeztetést liturgikus szövegünkben. Munkálkodjunk hát üdvössé-günkön!

Ivancsó István

MÁRCIUS 8., NAGY-BÖJT 2. VASÁRNAPJA (Is-tenes Szent János szerzetes, Zoltán, Filemon) – Ter 12,1–4a (*Ábrahámnak, Isten népe ősatyjának meghívása.*) – 2Tim 1,8b–10 (*Isten hív és megvilá-gosít minket.*) – Mt 17,1–9 (*Úgy fénylett az arca, mint a nap.*) – **Zsolozsma:** II. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 59 – EE 533, 414, Ho 59 – EE 66, Ho 132 – EE 535, Ho 70 – EE 84.

MÁRCIUS 9., HÉTFŐ (Római Szent Franciska szerzetesnő) – Dán 9,4b–10 – Lk 6,36–38.

MÁRCIUS 10., KEDD (Ildikó, Etele) – Iz 1,10.16–20 – Mt 23,1–12.

MÁRCIUS 11., SZERDA (Szilárd, Konstantin, Timea) – Jer 18,18–20 – Mt 20,17–28.

MÁRCIUS 12., CSÜTÖRTÖK (Gergely, Maxi-

PÁRBESZÉD A LITURGIÁRÓL

Zöld

Bár minden évszaknak megvan a maga szépsége, és jó, ha képesek vagyunk értékelni, hálával fogadni az éppen ránk váró időszakot, időjárást, mégis, valljuk be, fellélegzünk, ami-kor magunk mögött hagyjuk a telet, és átlé-pünk a februárból a március-ba. A szürkéhez szokott sze-münk már vágyik arra, hogy megpillantsa végre az első zöld rygüket, csírákat. Spon-tán öröm szökik a szívünkbe, amikor a rothadó avar és a sár fogságából kitörni készülő első hóvirág és a többi tavaszi hagymás virág, a nárcisz, a já-cint, a tulipán hajtásai üdvö-zőlnek minket.

A zöld a halálon felülkere-kedő, feltartóztathatatlan élet jele, valami buja öröme, a nö-vekedése. Azé a reménysége, hogy van újrakezdés, hogy nincsenek véglegesen elrontott életek, hogy a pusztulás és a kényszerű pihenés után ismét növekedés következik. A lita-rgiában a zöld az évközi idő színe, ami talán ar-ra is ráirányítja a figyelmünket, hogy az igazi növekedés, az élet kicsírázásának és bontako-zásának ideje éppen a hétköznapokra esik. A liturgiában folyamatosan olvassuk a Szent-írást, ezzel adva táplálékot a bennünk növek-vő életnek. Rendszeresen járunk szentmisére és a keresztenyi közösségre, gyakoroljuk a fe-lebaráti szeretet tetteit, s ezzel is ápoljuk Isten-nek azt a zöldellő kertjét, ami az Egyház.

tünket. A természet viszont hirtelen kizöldellé-sével éppen arra emlékeztetne bennünket, hogy az élet, amit kapunk, az Élet Szerzőjének halálán és feltámadásán keresztül árad szét az Egyház-ban. Zöld és lila, a színek különös kontrasztja.

Jó, ha a tavasz színeit, illatát magunkba szívjuk, tartalékoljuk, szívünkbe zárjuk a szá-razabb, hűvösebb hétköznapokra.

Fehérváry Jákó OSB

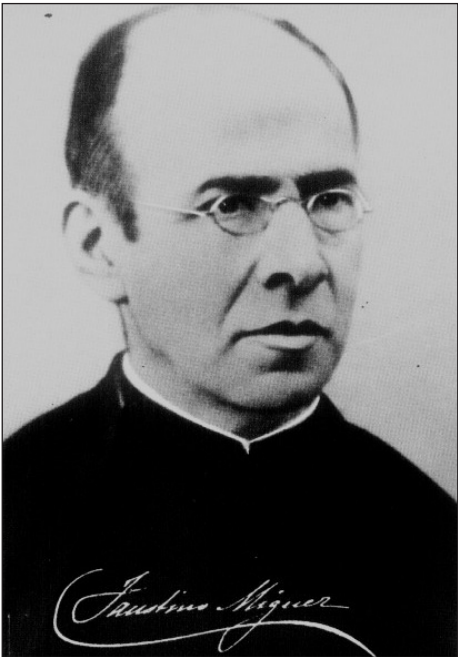
A HÉT SZENTJE

Szent Faustino Míguez

Március 8.

Hívó családba szüle-tett, negyedik, egyben utolsó gyermekként, a keresztségben a *Manuel* nevet kapta. Boldog és szeretetteljes gyermekko-ra volt. Tizenhat évesen hagyta el a családi házat, Ourensébe ment tanulni. Ezekben az években ért meg benne a papi és ta-nári hivatás gondolata.

1850-ben lépett be a piarista rendbe, ekkor vette föl a *Faustino* nevet. Pappá szentelésétől fog-va imádságos, mély hitű emberként ismerte min-denki. Néhány évig az akkor még spanyol gyar-maton, Kubában teljesít-tett szolgálatot, ahol ta-nárképző főiskolát hozott létre. Hazatérése után is állandóan gondja volt a fiatalok keresztény ne-velésére, s amikor látta, milyen sok lány is van, aki nem kapja meg a kellő intellektuális és erkölcsi nevelést, fokozatosan ráébredt, mi az a különös feladat, amire Isten hívja. Meg-alapított egy olyan piarista intézményt, mely kimondottan a lányok – a jövő családjainak

apostolai –, elsősorban pedig a szegények és el-hagyottak oktatására és nevelésére törekszik. Az általa életre hívott piaris-ta női szerzetesrendet, az Isteni Pásztornő (vagyis Szűz Mária) Leányai Kalazanciusi Intézmé-nyét *Szent X. Piusz* pápa hagyta jóvá, 1910-ben, szabályzatukat pedig, amelyet Faustino atya saját kezűleg írt, *XI. Pi-usz* ismerte el, 1922-ben. A nővérek ma Spanyol-országon kívül Dél-Amerikában, Afrikában és Indiában vannak je-len.

Faustino atya úgy te-kintett az iskolára, mint Istennel való találkozó-helyre. Pályája alatt szá-

mos tárgyat tanított: latint, franciát, retorikát, történelmet, algebrát, geometriát, földrajzot, mezőgazdasági ismereteket, fizikát, kémiát, higiéniai tudnivalókat.

Személyiségének egyik fontos vonása volt a betegekkel való együttérzés és az állandó igye-kezet, hogy segítsen a szenvedőkön. Megvolt az a különleges adottsága, hogy intuitív mó-don tudott betegségeket fölismerni. Termé-szettudományos érdeklődése és a botanika, a fiziológia és a gyógyszeratan terén végzett ku-tatásai révén az évek során figyelemre méltó gyógynövényismeretre tett szert. Számos olyan gyógykészítmény feltalálása fűződik ne-véhez, amelyeket még ma is árusítanak.

Ugyanakkor soha nem vesztette szem elől, hogy elsősorban Isten embere. Tudatosan töre-kedett az életszentségre, és bármit is tett, első-sorban az isteni gondviselésben bízott. Tudta, hogy az élet ajándék, és „hagynunk kell Istent munkálkodni, aki látja, mire van szükségünk.” A szorgalmas munka mellett mindig talált időt a csöndes visszavonulásra és a személyes imádságra. Tudományos tevékenységét akkor is folytatta, miután tanárként nyugdíjba vo-nult. Emellett haláláig a piarista nővérek lelkipéztője volt.

L. K.

A hét liturgiája

A év

milián, Miksa) – Jer 17,5–10 – Lk 16,19–31.

MÁRCIUS 13., PÉNTEK (Krisztián, Solt, Rozina) – Ter 37,3–4.12–13a.17b–28 – Mt 21,33–43.45–46.

MÁRCIUS 14., SZOM-BAT (Matild, Paulina) – Mik 7,14–15.18–20 – Lk 15,1–3.11–32.

MÁRCIUS 15., NAGYBÖJT 3. VASÁRNAPJA (Hofbauer Kelemen, Kristóf) – Kiv 17,3–7 (*Adj nekünk vizet, hogy ihassunk.*) – Róm 5,1–2.5–8 (*Mózes és a pusztában vándorló nép sorsa legyen intő példa szá-munkra.*) – Jn 4,5–42 vagy Jn 4,5–15.19b–26.39a.40–42 (*Az a víz, amelyet én adok, örök életre szökellő vízforrás.*) – **Zsolozsma:** III. zsoltárhét – **Énekrend:** Ho 60 – EE 536, 414, Ho 60 – EE 81, Ho 135 – EE 540, Ho 150 – EE 200.

A sétaudvaron láthatta az eget

Zarándoklat Mindszenty bíboros börtönébe

A kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapiján, február 25-én Kovács Gergely, a Mindszenty Alapítvány ügyvezetője bejárászt a józsefvárosi Mindszenty téren lévő, jelenleg rendőrségi objektumként működő épületbe, az eredeti állapotában megmaradt, volt Conti utcai (ma: Tolnai Lajos utca) börtönbe, ahol Mindszenty József 1949 szeptembere és 1954 májusa között raboskodott.

Az épület történelmi emlékhely, Mindszenty József bíborost ebben a fegyházban tartották fogva a leghosszabb ideig, és az egyik cellában itt látogatta meg őt a szenttéavatási aktákban is említett bilokációja által Szent Pio atya.

A bejárásra gyülekező csoport tagjaival – köztük Vizi Elemér jezsuita tartományfőnökkel és Sajgó Szabolcs jezsuitával, a Mindszenty Alapítványnak helyet adó Párbeszéd Háza igazgatójával – Hermann Zsolt remek Mindszenty-szobránál találkoztunk, a Józsefváros kellős közepén, a bíborosról elnevezett téren.

Személyes, kedves szobor – mondja az alkotás felé fordulva Kovács Gergely –, szívügyünk, hogy ez a tér zarándokhellyé váljon. 2017-ben avattuk fel Zsolt alkotását, és 2018-ban sikerült bejutni a szobor mögött álló rendőrfőkapitányság területére, ahol eredeti formájában megmaradt a volt Conti utcai börtön.

Kovács Gergely rövid bevezetőjéből megtudjuk, hogy a meglévő börtönrészekkel kapcsolatban formálódnak tervek, egy kápolna kialakítása is szerepel közöttük.

Ez szent hely. Ebben az eredeti állapotában megmaradt börtönben szinte kézzel fogható a Jóisten szabadító kegyelme – mondja a bejárás vezetője, aki a téren látható épületek történetéről is beszél, majd elindulunk az egykori Conti utcai börtön bejáratára felé. Útközben megállunk a fő-

kapitányság épületének falán elhelyezett emléktáblánál.

Az épületben eredetileg hadbírórság és börtön működött, a két világháború között női fogház volt. 1945-ben a budapesti néptörvényszék rendezkedett be itt, majd a szovjet hadsereg vette birtokba a házat: az állambiztonsági szolgálatuk és egy ideiglenes

hadbírórság kapott itt helyet, éppolyan véstörvényszék, mint a nyilas uralom alatt – mondja Kovács Gergely. Ehhez az időszakhoz kötődik több szerzetes keresztútja.

1946-ban alig negyedóra leforgása alatt ezen a helyen ítélték el Kiss Szaléz ferences szerzetest, akit azután Sopronkőhidán végeztek ki; Lukács Pelbárt OFM és Olofsson Placid atya itt kapta meg a tíz-tíz év kényszer munkatáborról szóló ítéletet; Endrédi Vendel zirci apát éveken át ezen a helyen raboskodott, és itt hunyt el Kriszten Rafael ferences vértanú.

rendőri kísérőink felolvassák a jelenlévők névsorát, a fotókkal ismertetik a lehetőségeket és a közlekedési szabályokat. A beléptetés után körülnézünk a börtönudvaron, a teret egykor – ahogy Mindszenty írja – magas „kínai fal” választotta el a külvilágtól.

1956-ban megszűnt az ÁVH, a börtön elvesztette a jelentőségét, később a folyamatban lévő ügyek bűnjeleit őrizték itt. A cellákból bűnjelraktárak lettek. Átéptetés nem történt, a Conti utcai börtön kilencvenkilenc százalékban megmaradt egykori állapotában.

Most annál az ajtónál állunk, amelyen át 1949. szeptember 27-én Mindszenty bíboros belépett az elzárt világba. Rideg folyosók, alacsony, komor zárkaajtók fogadnak, a süket csendet csak lépteink hangja töri meg.

Mindszenty József visszaemlékezéseiből olvasnak fel újabb részleteket azon a helyen, ahol a foglyokat levetkőztették, ahol elvették a holmijukat. Ahol a hercegprímás „az ország legnyomorultabb fegyence lett”.

Lassan elindulunk a felső emeletre, megkeressük a bíbo-

ros celláit, merthogy több helyen is raboskodott ebben az épületben. Útközben lenézünk a fölépcsőn a börtön kazamatái felé, a kegyetlen kínok emlékeinek sötétjébe.

Az emeleten megláthatjuk az eredeti, ívesen fölfestett cellasorszámokat, majd az *Emlékirataim* alapján beazonosított cellához lépünk, az elsőhöz, ahol a hercegprímást fogva tartották. Itt az örök gúnnyolódása fogadta a főpásztort, embertelen körülményekkel kellett szembesülnie. Faasztal, koporsófedélhez hasonlatos, valamint betonágy, csajka, hajnali 5 órákor ébresztő, heti egyszeri fürdés és sok várakozás, idegőrlő tétlenség, „szabad darvadozás”...

Mindszenty József az ablakrészen át innen láthatta Rajk László és társai kivégzését. Megáldotta, feloldozta őket, imádkozott értük. A kivégzés estéjén az államtitkár és csapata, saját szórakoztatásukra elővezették a bíborost. Kinevették. Erről a „Heródes-lakomáról” is olvashatunk az *Emlékirataim*ban.

A hercegprímás celláit sűrűn váltogatták, rettenetes helyeken raboskodott. Így nevezte a Conti utcai börtönt: „az én fegyházam”.

Abba a cellába lépünk be most, ahol 1949 végétől kezdve tartózkodott Mindszenty József; kilenc hónapon át nem tarthatott misét. Itt zajlott a bilokáció, amely Pio atya szenttéavatási periratában is szerepel. Közvetve a bíboros is beszélt róla.

Kovács Gergely röviden szól erről az időszokról: „Munkamániás, erős öntudatú, szigorú ember volt; itt egyetlen társa maradt, a Jóisten. Lecsendesült, szeretete megerősödött, érzelmei elmé-

lyültek. 1956 után sokan így írnak róla: Mindszenty a börtönben szentté lett.”

A kommunizmus mocskos rendszere megbukott, de a mostoha körülmények között sokak hite megerősödött. A szenvedésben értelmet találtak, például az engesztelést, ahogy Mindszenty bíboros is – tette hozzá Kovács Gergely.

A következő cella, a 105., különös, nagyon lepusztult hely. A Mindszenty Alapítvány ügyvezetője ide képzelettel a leendő kápolnát. Egy alkalommal, amikor ide hozták vissza a bíborost a napi sétáról, az őrvéletlenül a szomszédos cellába, a 106.-ba lökte be őt. Aztán gyorsan visszavezette, de a hercegprímás, a magánrab, aki soha senkivel nem találkozhatott, akkorra már meglátott egy arcot, egy rabtársa arcát, akivel később akár kommunikálhatott is, a falon keresztül, kopogással.

A börtönbejárás utolsó állomása a fogház belső udvara volt; itt zajlott a rabok napi sétája. Ismét egy idézet az *Emlékirataim*ból – szomorú sorok, költői képek a hiányról, a magánzárka világtalan világáról... „A bíboros a sétaudvaron legalább láthatta az égboltot” – fűzi hozzá Kovács Gergely. Hatvannyolc lépés, tizenkét kör, ennyi volt a séta, ennyi jutott. Mindszenty József számára azonban ez az imádság alkalma volt.

Kis csoportunk körben áll az udvaron, Sajgó Szabolcs SJ beszél a szenvedésről és az engesztelésről, majd az egykori fegyőrök lelkéért imádkozunk, azután a Szűzanyához, végül Mindszenty József bíboros boldoggá avatásáért is.

Körössy László
Fotó: Merényi Zita

Oltalmad alá futunk...

A győri Könnyező Szűzanya búcsúja 2020-ban

A hagyományoknak megfelelően 2020-ban is szeretettel várják a híveket, a zarándokokat a győri Káptalandombra, a Nagyboldogasszony-székesegyházba, ahol Marian Waligórával, a Jasna Góra-i kegyhely pálos perjelével köszönthetik a Szűzanyát.

Március 14-én, 18 órákor püspöki szentmisével veszi kezdetét a hívek zarándoklata. A szentmise után, 19 órákor Mária-köszöntőt vezetnek a Brenner János Papnevelő Intézet növendékei. Az elhunyt zarándokokért felajánlott szentmise 22 órákor kezdődik, 23 órákor szentségimádást tartanak. Ezt egész éjszakás virrasztás követi, az éjfél népi keresztúttal és a zarándokcsoportok által vezetett imaórákkal.

Március 15-én a könnyezés órájában, reggel 6 órákor, majd 8.30-kor kezdődnek a szentmisék. Az ünnepi, 10 órákor kezdődő szentmisét Veres András győri megyéspüspök celebrálja. Ezen a napon még déli 12 órákor és 18 órákor lesz szentmise a székesegyházban. A zarándokok búcsúztatása 14 órákor lesz.

Március 17-én a könnyezés órájában, reggel 6 órákor mutatnak be szentmisét a győri Nagyboldogasszony-székesegyházban. A könnyezés napján a Győri Egyházmegye lelkipásztorai és szülei zarándokolnak a Káptalandombra, hogy kifejezzék tiszteletüket a Szűzanya kegyképe előtt. A zarándoklat lelki csúcspontja a 11 órákor bemutatott püspöki szentmise, amelynek szónoka Marian Waligóra, a Jasna Góra-i kegyhely pálos perjele lesz. A búcsú a 18 órákor kezdődő szentmisével zárul.

Forrás és fotó:
Győri Egyházmegye

Ahol az idő nemcsak eltelik, hanem megtelik

A Debreceni Római Katolikus Egyetemi Lelkészségről

A debreceni katolikus egyetemi lelkészség tavaly márciustól szerda esténként szentmisére hívja az egyetemistákat a város Megtestesülés-templomába, hogy együtt tapasztalják meg a találkozást Istennel, önmagukkal és társaikkal.

A Debreceni Római Katolikus Egyetemi Lelkészség munkatársai szerint „Minden életszakasznak megvan a maga sajátossága, és minden korszak új kihívásokat, addig ismeretlen élethelyzeteket hoz magával. Ilyen időszak a hallgatói élet is. Hogyan lehet beemlíteni ebbe Istent? Van-e egyáltalán helye valamilyen természetfeletinek az ember életében? Az egyetemi lelkészség feladata pontosan ebben áll: újra és újra megtalálni azokat a mozzanatokat és területeket, ahol be lehet lépni abba a dinamikus fejlődő valóságba, amely egy fiatal életét jellemzi, ahol jelen akar lenni Isten. Ezt a jelenlétet igyekszünk közösen felfedezni és kiaknázni.”

Törő András atya 2018 augusztusától a debreceni katolikus egyetemi lelkészség vezetőjeként kapcsolódik be az egyetemisták életébe. Egyetemi lelkészként fontos feladata, hogy kísérje a fiatalokat, és élővé tegye számukra a Krisztus-követést a mindennapokban. Ennek kulcsa a jelenlétben rejlik: jelen kell lenni a fiatalok között, hiszen a találkozás, a közösség olyan mozgatórugó, amelyre minden embernek szüksége van. Hogyan valósul meg ez? Az egyetemi lelkészség szervezésében zajló programok, az élet kérdéseit megvilágító beszélgetések és a kötetlen találkozások lehetőséget adnak az egyetemistáknak arra, hogy Istent a hétköznapi valóságába helyezték. Ezek az alkalmak élményeket nyújtanak a fiataloknak, akik így otthon érezhetik magukat az Egyházban, és belőle erőt merítve indulhatnak útjukra, hogy megvívják a hétköznapi küzdelmeit és megélik csodáit.

A lelkészség munkájához hozzátartozik a folyamatos jelenlét: a spontán találkozásoknak a Szent László Katolikus Szakkollégium és a Megtestesülés Plébánia ad helyet. A hallgatók bármilyen témával kapcsolatban megkereshetik az egyetemi lelkészséget, amelynek célja, hogy minél közelebb kerüljön a

fiatalokhoz, iránytűként szolgáljon számukra, életvezetésükben kísérje őket.

Törő András egyetemi lelkész elérhetősége: szentlaszlokollegium@gmail.com. Szilágyi Eszter és Bíró István munkatársak: delelkes@dneyem.hu

Az egyetemhez közeli Megtestesülés-templomban immár egy éve, szerda esténként 18 órákor várják szentmisére a fiatalokat (is), hogy együtt tapasztalják meg a találkozást Istennel, önmagukkal és társaikkal. A szentmise fiatalos lelkülete, a közös szolgálat és az azt követő kötetlen beszélgetés az örömteli Krisztus-követésre és a hit életszerű gyakorlására bátorítja az egyetemistákat.

Vasárnaponként 19.30-kor tartanak ifjúsági szentmisét. A lelkészség számos egyéb lelki, közösségi, hitéleti és szakmai programra is hívja az érdeklődőket, amelyekről a *delelkes.dneyem.hu* vagy a [facebook.com/delelkes](https://www.facebook.com/delelkes) oldalakon lehet tájékozódni.

Hétköznapiokon a Szent László Katolikus Szakkollégiumban (4028 Debrecen, Simonyi út 38.) várják az egyetemistákat személyes találkozásra, beszélgetésre, kapcsolódásra.

Forrás és fotó:
Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye; Egyetemi Élet

Átadták a diplomákat a pázmányos bölcsészeknek

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE) Bölcsészeti- és Társadalomtudományi Karának diplomaátadó ünnepségét február 22-én tartották Piliscsabán.

173 végzős egyetemista vette át a diplomáját, közülük harmincan szereztek kitüntetéses oklevelet.

Az ünnepség Török Csaba teológusnak, egyetemi tanárnak, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia tv-referensének lelkesítő köszöntőjével kezdődött, majd a végzett hallgatók közösen elmondták az egyetemi imát.

Nyitóbeszédében Hidas Zoltán tudományos dékánhelyettes üdvözölte az egybegyűlteket, gratulált a végzősöknek, sikeres pályafutást kívánt nekik, majd Fodor György dékán szavait tolmácsolta: „Nézzenek föl, mert a hegyekről még messzebb lehet látni, és gondolkodjanak el: tanulmányaik során – ki-ki maga tudományágában – mennyivel jutottak közelebb a világ, a történelem, az ember komplex valóságának teljesebb megismeréséhez,

hogy ezáltal megértsék helyüket, feladatukat és végső céljukat abban a korban és abban a hazában, amely nekik adatott.” Hidas Zoltán kifejezte reményét, hogy a végzett hallgatók tudásvágya nem apad el, és szívesen térnek majd vissza az alma mater által szervezett további képzésekre is.

A hallgatói önkormányzat nevében Hengán Kamilla köszönt el diáktársaitól. Az oklevelek

átadása után az ünnepség a bölcsészfoglalom elmondásával zárult.

Forrás és fotó: PPKE

Bocsáss meg nekem, testvérem

Papok kiengesztelődése Máriapócson

Vajhagyó vasárnap, február 23-án este Szocska A. Ábel nyíregyházi megyéspüspök vezette az alkonyati zsolozsmát a máriapócsi kegytemplomban. A kiengesztelődési vecsernyére az egyházmegye papjai érkeztek, valamint családtagjaik és hívek közléről és távolról.

Egyházunk heteken keresztül, fokozatosan vezet el bennünket a nagyböjt kezdetéig. Bűnbánatra indít Zakeus története, a vámos és a farizeus különböző imádsága, a tékozló fiú megtérése. Áldozathozatalra hív a húshagyó és a vajhagyó vasárnap. „Bocsáss meg nekem, testvérem!” Egyszerű szavak ezek, mégis milyen nehéz kimondanunk egymásnak – vallott a főpásztor a bocsánatkérés és a megbocsátás komolyságáról. Pedig az időben és őszintén kimondott szavak, a kiengesztelődés családi tragédiákat, akár súlyos történelmi eseményeket is megelőzhet.

A püspök arra biztatta papjait és híveit, hogy böjti imádságaikat neheztelés és harag nélkül kezdjék meg, s így bátran mondhassák az Úrnak: úgy bocsásson meg nekünk, ahogyan mi is másoknak.

„A böjt idejét ünnepélyesen kezdjük meg, a lelki harcnak alávétve magunkat tisztítsuk meg lelkünket, tisztítsuk meg testünket, s valamint némely eledelektől, úgy a lelki indulatoktól is tartózkodjunk, erényekben gyönyörködve szellemünket, melyekben szeretettel tökéletesítsük magunkat, hogy mindnyájan méltóknak találassunk Krisztus Istenünk tiszt-

letreméltó kinszenvedéseinek és a szentséges Páskának ünneplésére” (Vajhagyó vasárnap alkonyati zsolozsma).

Forrás és fotó: Nyíregyházi Egyházmegye

VESZPRÉMI FŐEGYHÁZMEGYE

A tisztaság vértanújának ünnepére készülnek

Március 23-án lesz 75 éve annak, hogy Bódi Mária Magdolna, a tisztaságot fogadott munkáslányt megölte egy öt megerőszkolnó akaró szovjet katoná. A Veszprémi Főegyházmegye április 25-én emlékezik meg az évfordulóról, melyre a nagyböjt idején imádsággal készülnek. A főegyházmegye február 26-án közzétett, nagyböjti felhívását az alábbiakban közöljük.

Készüljünk a nagyböjt alatt Bódi Mária Magdolna ünnepére, és emlékezzünk meg együtt halálának 75. évfordulójáról!

A fiatal vértanú lelkiségének alaposabb megismerésével a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra való készülülethez is csatlakozunk. Az 1938-as budapesti világkongresszus eseményei ugyanis Magdi életében is fontos szerepet kaptak.

Az alábbi három lépés és az azokhoz kapcsolódó imák segítenek emlékezni a litéri vértanúra, és megismerni alázatos lelkiségét, önfeláldozó istenhitét.

1. A nagyböjt idejére válassz magadnak egy imaformát az alábbiakból.

– „Olyan jó szeretni az Istent. Úgy föllelegszik az ember szíve!” – mondta Magdi egy alkalommal a szentséglátogatásról.

Heti egy alkalommal vegyél részt szentségimádáson, vagy tölts fél órát csendes imádsággal.

– Magdi az életének utolsó pillanatában is a rózsafüzért szorította magához, míg kimondta utolsó szavait: „Uram, Királyom! Végy magadhoz!”

Csüörtökönként egyénileg vagy közösségekben imádkozz el legalább egy tizedet A világhossz rózsafüzéréből, kérve a Szűzanyát, imádkozzon értünk Jézushoz, hogy általa – Magdihoz hasonlóan – mi is megtisztulhassunk, lelkünk békéjét Krisztus kegyelme által megőrizhessük, és a szentségekben megerősödjünk.

– Bódi Magdi megalapította a Dolgozó Lányok Litéri Egyesületét, melyet Jézus Szívébe és a Szűzanya oltalmába ajánlott, majd e szavakkal indított útjára: „Dolgozni fogunk Jézusért. Szeretni fogjuk egymást Jézusért.” Az egyesülethez tartozó lányok közösen munkálkodtak lelki épülésükön, s emellett rászoruló családokat, betegeket és idős embereket segítettek.

A nagyböjt minden napján imádkozd el Az isteni irgalmasság rózsafüzérét a testben és lélekben rászorulókért, a vigasztalást nélkülözőkért, a hitükben megingókért, hogy lélekben megerősödjének, felismerjék Jézust, és soha el ne hagyják.

– Magdit gyakran dicsérték a jó cselekedeteiért. Egy alkalommal így felelt erre: „Ez semmi ahhoz képest, hogy az Úr Jézus meg tudott halni értünk! Ha arra tekintünk, amit mi teszünk, gőgösökké válunk. Ezért mindig azt kell nézzük, amit Isten tesz bennünk, akkor alázatosak maradjunk.”

Szentáldozás utáni imád részeként kérd Magdi közbenjárását, hogy az Eucharisztia által megerősödve megőrizd a mindennapokban alázatosságodat és áldozatkészségedet, s hogy így te magad is áldozattá lehess Jézus és testvéreid számára.

– Magdi nagyon szeretett Istenről és a szentek életéről olvasni, ám gyári munkája miatt csökkent az olvasásra fordítható ideje. Ő azonban az ebédidőt és a pár perces szü-

neteket is kihasználta, hogy időt szakítson lelki olvasmányaira.

A nagyböjt minden napján szánj időt a Szentírás olvasására.

2. Az általad választott imádság után mondd el az imádságot Bódi Magdi boldoggá avatásáért és kérd közbenjárását a saját imaszándékodért.

Ima Bódi Mária Magdolna boldoggá avatásáért:

Krisztus Királyunk! Szüzzességi fogadalmával Magdi örök hűséget esküdött neked. Gondviselő szeretetedből a zárdaajtó helyett a gyár kapui nyíltak meg előtte. Amilyen szívesen lett volna lilium istenszerető jegyeseid koszorújában, ugyanolyan készségesen ment sugározni az isten és emberszeretetet a rólad megfélekedett, mégis jobb sorsra érdemes munkások közé. „Uram, Királyom! Végy magadhoz!” – ezt az utolsó fohászt is meghallgattad, amikor vérét ontotta érted. Add meg nekünk, Urunk, hogy Magdit a szentek társaságában tisztelhesük, mindig a te nagyobb dicsőségedre. Ámen.

3. Végül minden alkalommal imádkozz el egy Üdvözlégyet a litéri ünnepségért, valamint azért, hogy a Magdiról szívükben megemlékezők megtapasztalhassák az életükben a fiatal vértanú közbenjárását.

A nagyböjti lelki felkészülés után arra buzdítunk, vegyél részt a Bódi Mária Magdolna-ünnepségen, melynek során együtt emlékezzünk meg a fiatal vértanúról, és közösen kérjük közbenjárását a személyes imaszándékokért.

Bódi Mária Magdolna 75 évvel ezelőtt bekövetkezett vértanúságára április 25-én, szombaton emlékeznek a Balatonfűzfőhöz közeli Litéren.

Az esemény 10 órakor imádsággal kezdődik Magdi sírjánál. 11 órakor ünnepi szentmisét tartanak az iskolaudvaron, a vértanúság helyén. A főcelebráns Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek lesz.

Bódi Mária Magdolna élete

Szigligeten született, 1921. augusztus 8-án. Szülei uradalmi cselédek voltak. Édesapjának nem voltak iratai, ezért a

szülők nem házasodhattak össze. Magdi a falusi iskola hittanóráin ismerkedett meg a katolikus hitigazságokkal. Elsőáldozásától kezdve buzgó lelkiéletet élt, vallásos tartalmú könyvek olvasásával is mélyítette hitbeli ismereteit. Tizenhét éves korában részt vett a balatonfűzfői népmisszió, itt ismerte föl, hogy életét egészen Krisztusnak akarja szentelni. Szeretesi életre érzett hívást, de ennek megvalósulását a korabeli kánonjog nem tette lehetővé, mivel a szülei az Egyház által nem szentesített kapcsolatban éltek.

1939-től a fűzfőgyártelepi Nitrokémia Rt. üzemében dolgozott. Hitélete ekkor is igen intenzív volt, három műszakos beosztása ellenére naponta áldozott. Ez adott erőt neki a gyárban sokszor tapasztalható durva, vallásgyalázó gúnyolódások elviseléséhez. Szélid derűje, talpraesett, de sohasem sértő válaszai és szorgalma révén hamarosan kivívta munkatársai és felettesi tiszteletét.

1941-ben, Krisztus Király ünnepén szüzzességi magánfogadalmat tett, 1942-ben a Mária Kongregáció tagjává avatták. A Szívgárdában is elkötelezetten foglalkozott a gyerekekkel, mindennapjainak szeres része volt a szeretetszolgálat. Tagja lett a Katolikus Dolgozó Leányok és Nők Országos Szövetségének, és hamarosan a társaság csoportvezetőjeként mutathatótt jó példát a rábízott munkáslányoknak. Imádságaiban gyakran azért fohászzkodott, hogy fiatalon halhasson meg, és halála közelebb vigye a fiatalokat az Úrhoz.

1944-ben a front egyre közeledett családja akkori lakóhelyéhez, Litérhez, és mind aggasztóbb híreket lehetett hallani a szovjet katonák nőikkel szembeni atrocitásairól. Ezeket hallva Bódi Magdolna elhatározta, hogy ha kell, az élete árán is hű marad Jézusnak tett fogadalmához. 1945. március 23-án két fegyveres szovjet katoná támadt rá az óvóhely bejáratánál tartózkodó asszonyokra, közöttük Isten szolgájára, aki ellenállást tanúsított, és menekülni igyekezett, de ebben a helyzetben is elfogadta a sorsát. Társaiért és az édesanyjáért aggódott: „Édesanyám, menjenek innen, én most már meghalok!” – mondta.

A katoná több lövéssel halálosan megsebesítette. Ő két karját az ég felé tárva, ezekkel a szavakkal fejezte be földi életét: „Uram, Királyom! Végy magadhoz!” Zsebében ujjával a rózsafüzért szorította. Az utolsó golyó a szívét találta el. Életáldozatának ereje szinte azonnal megmutatkozott: halála után két héttel szülei szentségi házasságot kötöttek.

Bódi Mária Magdolna tiszta életének és halála körülményeinek ismeretében *Mindszenty József* akkori veszprémi püspök egyházmegyei vizsgálatot indított. A dokumentumok végül nem jutottak el Rómába, és az ismert történelmi körülmények folytán évtizedekig beszélni sem lehetett a vértanú munkáslányról. Az eljárás 1990-ben újraindult, de a korabeli dokumentumok csak hiányosan álltak rendelkezésre. 2010-ben a veszprémi székesegyház irattárából váratlanul előkerült a latin nyelvű iratsomó, ami új lendületet adott az eljárásnak.

Forrás: Veszprémi Főegyházmegye
Fotó: Lambert Attila

A Szent István Társulat havonta megtartott esti rendezvény-sorozatának keretében február 24-én, hétfőn Rózsa Huba Szechenyi-díjas teológus, biblikus, a társulat alelnöke Betegség és gyógyulás az Ó- és az Újszövetség bibliai hagyományában címmel tartott előadást.

Előadása előtt a professzor elmesélte, hogy tavaly szeptemberben el-esett, és eltört a vállcsontja. Két hónapot töltött kórházban. „Annyi el-esett, nyomorék emberrel soha életben nem találkoztam, mint ott. Megtapasztaltam a betegség, a szenvedés természetét a mindennapokban” – idézte fel ezt az időszakot.

A bibliai hagyománnyal kapcsolatban a teológus biblikus megállapította: a betegséget és a gyógyítást-gyógyulást a bibliai látásmód sohasem tekintí pusztán természetes jelenségnek, hanem mindig kapcsolatba hozza Istennel, akitől az ember a maga teljes valójában függ.

E témák megértését egyszerre jellemzi a folyamatosság és egyfajta beteljesítő gazdagodás az Ó- és az Újszövetség összefüggésében. Jézus üdvözítő műve végső összefüggésbe helyezi a szenvedés, így a betegség és a gyógyulás témáját is. A bibliai kinyilatkoztatás a mindenkori hívó emberhez szól, aki kikerülhetetlenül találkozik a véges emberi valóságunkat sújtó betegséggel, s hitéből akar erőt és reményt meríteni a megpróbáltatásban. Az ember Isten teremtménye, és teljes egzisztenciájában egyedül Istentől függ. Ez azt jelenti, hogy az ember számára minden Istentől jön, így a betegség csapása is, de a gyógyulás is, mint Jób könyve tanítja.

A betegek erőt kapnak Krisztustól

Rózsa Huba előadása a Szent István Társulat estjén

A professzor hangsúlyozta: az Ószövetségben a hívó ember a betegségeket Isten bűnök miatti ítéleteként éli meg, azaz a bűnt és a betegséget oksági kapcsolatba hozza. Fordulat következik be akkor, ha a betegséggel sújtott ember bűnbánattal Istenhez fordul, és a betegség gyógyulás-sá, vagyis az isteni irgalom és közelség képévé válik. Isten az, aki az embert elhagyja, de ő az, aki ismét jóságába fogadja. Jól mutatja be ezt a helyzetet a 32. zsoltár: „Boldog az ember, akinek az Úr nem tartja számon vétjét, akinek lelkében nem lakik álnokság. (...) A bűnöst sokféle szenvedés éri, de aki az Úrban remél, azt fenntartja irgalma.” Zsolt 32,2.10).

Az életben azonban az a tapasztalat, hogy a betegség nem csupán a bűnöst sújtja, sőt, sokszor ő üssza meg, a hívó ember pedig megbetegszik, szenved, elviszi a betegség. Ez a helyzet jelenik meg egyedülállóan Jób könyvében. A sokféle betegséggel, szenvedéssel sújtott Jób szembe-száll ezzel a felfogással, amikor azt állítja: ő igaz, mégis szenvednie kell. Merészen megidézi Istent, hogy emberi sorsába vágó nagy kérdéseire választ adjon neki. Isten megjelenik, de csak közvetve válaszol Jób kérdéseire. Feltárja előtte a teremtesben megmutatózó bölcsességét. A természet csodáiban megnyilvánuló isteni tevékenység vigasztalást és biztosítékot nyújt arra, hogy az ember életét szintén Isten bölcsessége irányítja, még a szenvedésben is, bár az emberi értelem ezt nem képes fölfedni vagy megérteni. Jób végül vissza-

vonja Istennel szembeni vádjait, és lemond büntelenségének hangoztatásáról. Jób könyve nem nyújt azonnali megoldást a szenvedés problémájára, de megőrzi az embert a kétségbeeséstől, és megtartja az Istennel való közösségében. Alázatos és bizalomteljes magatartásra nevel, mely

abból a hitből táplálkozik, hogy a szenvedés ugyan a véges emberi értelem számára felfoghatatlan, de a végtelenül bölcs Isten gondviselésében van értelme és megoldása. A hívó ezért imádságban, panaszbán és hálában egyedül Istenhez fordul, tudja, hogy kizárólag ő ajándékozhat gyógyulást. Elmondható tehát, hogy az Ószövetség nem ad megnyugtató és végérvényes választ a szenvedés és a betegség mibenlétére. Ugyanakkor megmenti a beteget a kétségbeeséstől, és támaszul szolgál a betegség hordozásához.

Azzal kapcsolatban, hogy miként jelenik meg a betegség és a gyógyítás, a gyógyulás az Újszövetség bibliai hagyományában, Rózsa Huba rámutatott: ebben a tekintetben új világba lépünk. Az Újszövetségben a betegség pozitív értékelése jelenik meg, egyrészt Jézus helyettesítő

szenvedéséhez kapcsolódva, másrészt a betegség minden szenvedéssel együtt Krisztus szenvedésének és feltámadásának összefüggésébe helyeződött. A betegség jóval korlátozottabb terjedelemben szerepel az Újszövetségben, mint az Ószövetségben, de súlyát tekintve rendkívül jelentős. Jézus alakjához kapcsolódik, akinek gyógyítótevékenysége Isten országának megjelenését tanúsítja. A betegség pozitív értelmezése – helyettesítő szenvedés – megjelenik akkor, amikor Jézusra, az Úr szenvedő szolgájára vonatkoztatjuk, Izajás könyve alapján: „De az Úr akarata volt, hogy összetörje betegséggel, és ha oda is adta életét (jótételül) engesztelő áldozatul, látni fogja utódait, hosszára nyúlik élete, és az Úr akarata teljesül keze által” (Iz 53,10). Jézus gyógyítótevékenységével összefüggésben a Mt 8,7 igehely kifejezetten idézi az Izajás 53,4-et.

A professzor megvilágította, hogy az eredeti szöveg szerint a szolgáló másoknak kijáró szenvedéseket magára vette, szenvedéseinket hordozta:

„Valóban, a mi betegségeinket ő viselte, fájdalmainkat ő hordozta, és mi meg (Istentől) megvertnek tekintettük, Istentől sújtottnak és megaláztatnak.” Máté ellenben Jézus gyógyítására alkalmazza a prófécia, mégpedig abban az értelemben, hogy Jézus gyógyítva magára vette és hordozta, ezzel egyúttal elvette betegségeinket: „Így beteljesedett Izajás próféta jóvendőlése: Ő elvette betegségeinket és betegségeinket hordozta” (Mt 8,17). Mindezt pedig eszkatologikusan alkalmazza az evangélista; azaz Jézus gyógyító működése egyetemes békét hoz létre a szenvedés terén, ezt erősíti meg az idéző formula: „hogy beteljesedjék az írás”.

Előadásának végén Rózsa Huba mindenkit óvott attól, hogy illúziókat kergessen. A betegség végleges megszüntét jelentő isteni uralom ugyanis még a jövő reménye, addig az emberiség életében a betegség csapása jelen van és jelen lesz. Jézus sem gyógyított meg mindenkit. A betegek azonban nem maradnak menthetetlenül kiszolgáltatva a szenvedésnek: Krisztusban erőt kapnak ahhoz, hogy képesek legyenek szembenézni a betegség kihívásaival. A feltámadt Krisztusra tekinthetnek, akinek szenvedéséhez kapcsolhatják saját megpróbáltatásait, azzal a bizonyossággal, hogy bármi történjék is velük, egyesülni fognak a feltámadás dicsőségében. A betegséggel és a gyógyulással viaskodó emberiség helyzete nem reménytelen, mert mindig a Jelenések könyvének befejezésére gondolhatunk: „Nem lesz többé halál, sem gyász, sem jajgatás, sem fáradtság, mert az első elmúltak. Akkor a trónon ülő megszólalt: »Íme, újjá-remtek mindent!«” (Jel 21,1–5)

Bodnár Dániel
Fotó: Merényi Zita

Afrika kereszténysége: remények és félelmek között

A Miniszterelnökség üldözött keresztények megsegítéséért felelős államtitkársága szervezésében Anthony Muheria kenyai érsek és Giuseppe Caramazza misszionárius pap beszélt az afrikai kereszténységről február 27-én a Párbeszéd Házában.

Azbej Tristan, a Miniszterelnökség üldözött keresztények megsegítéséért és a Hungary Helps program megvalósításáért felelős államtitkára elmondta, Európában tabutéma a keresztényüldözés, illetve az is, hogy milyen szerepet vállalnak az egyházak a szegénység, a migráció, az éghajlat-változás és a különféle társadalmi konfliktusok megoldásában.

Hangsúlyozta, hogy ezzel a szemlélettel ellentétben a Hungary Helps program keretében a magyar kormány az egyházakkal mint stratégiai partnerekkel tart fenn párbeszédet. Kenyában például a keresztény szervezetek, intézmények emberek tízmillióit segítik az oktatás terén, és a Katolikus Egyház elsőrendű célja a fiatalokról való gondoskodás.

Hozzátette, az afrikai országban nincs rendszerszintű keresztényüldözés, de egyre aggasztóbb méreteket ölt az iszlamista terror.

Humanitárius segítségnyújtásra van szükség, és az egyházakkal együtt ennek konkrét lehetőségeit keressük a térségben – mondta Azbej Tristan.

A Párbeszéd Házában megrendezett konferencián filmet vetítettek a tavaly márciusban megvalósult tényfeltáró misszióról, amelynek keretében kormányzati és egyházi delegáció utazott Afrikába, hogy a Hungary Helps program je-

gyében fölmérjék a humanitárius segítségnyújtás lehetőségeit Kongóban és Kenyában. A küldöttség tagja volt Azbej Tristan államtitkár, *Hölvényi György* kereszténydemokrata európai parlamenti képviselő (a misszió kezdeményezője), valamint *Böjte Csaba* OFM és *Sajgó Szabolcs* SJ.

A filmből kiderült, hogy az ötvenmillió lakosú Kenyában és általában a szubsaharai térségben a magyar kormány az egyházakkal karöltve a lakosság helyben maradását igyekszik szorgalmazni, és célja a helyi keresztény közösségek megerősítése.

A filmben Böjte Csaba OFM hangsúlyozta, az afrikai keresztény emberek tízmillióit segítik az oktatás terén, és a Katolikus Egyház elsőrendű célja a fiatalokról való gondoskodás.

A filmben szó esett a 2011 óta egyre fenyegetőbb szélsőséges iszlamista terrorról is, a támadásokról, a vértanúkról. Elhangzott, hogy Afrikában a legnagyobb kihívás a rengeteg etnikai csoport közötti, rossz értelemben vett versengés, a törzsi ellentétek, a gyűlölet, amit különféle politikai érdekek által mozgatott erők kihasználhatnak a céljaikra.

A filmvetítés után tartotta meg előadását Anthony Muheria kenyai érsek, a Nyeri Fő-

egyházmegye vezetője. Afrika a jövő erőműve, a remény kontinense; a demográfiai robbanást nézve a közeljövőben a világ katolikusainak zöme itt fog élni, és a gyakorló keresztények nagyobb része már most is itt (valamint Latin-Amerikában) él – mondta. – A népességrobbanás lehet Afrika ereje, de akár a gyenge-

sege is, ha rossz irányba mennek a folyamatok.

Különféle érdekcsoportok versengenek Afrika lelkéért, az ott élők életéért, s a manipuláció és a lehetőségek világában egyházi és civil összefogás szükséges a jó irány megtartásához.

Vallási szempontból Afrikában jelentős különbség van a szubsaharai régió és az északi rész között (az utóbbi muzulmánok lakta terület). Napjainkban a „határ” délre és nyugatra tolódik el. Kenya keleti részén is élnek muzulmánok, de az országban a kereszténység a domináns.

Nem feledkezhetünk meg a múlt és napjaink mártírjairól, valamint a felnőtt megtérők

nagy számáról sem. Az érsek megemlített egy 90 éves helybeli asszonyt, aki egy egész faluközösség felnőtt lakosságát térítette meg.

Ugyanakkor nem minden téren rózsás a helyzet – folytatta a kenyai főpásztor. Az Egyháznak hathatósabban, stratégiai jelleggel kellene befolyásolnia a kontinensen élők

életét, máskülönben eluralkodik a törzsi erőszak, a korrupció és a kapzsiság. Ez többiakat használják ki céljaikra a politikusok.

A „kisebbségi érdekek” jegyében ugyanis stratégiai jellegű, csendes befolyásolás zajlik a politikában. A kulcspozíciókba muszlimokat helyeznek.

A pénz iránti éhség is a manipuláció melegágya. A megtévesztett emberek könnyen radikalizálódnak az iszlamisták vagy a pénzt és csodás gyógyulást ígérő szekták hatására. A keresztény hitet veszélyezteti a szinkretizmus kísértése, a babonáság terjedése is.

Ferenc pápa is beszélt mindezekről afrikai látogatásakor.

Keményen fölszólalt a korrupció ellen, ugyanakkor a Nairo-biban egybegyűlt 140 ezer fiatalnak a bátorság és a reménység üzenetét közvetítette.

Az Egyháznak Afrikában is fontos feladata, hogy az emberi értékeket képviselje, és segítse a fiatalokat a munkához jutásban, mentorálja őket – folytatta az érsek. Többek között ebben segít a magyar kormány is.

Anthony Muheria elmondta: az Egyház sok időt szán a fiatalokra, a humanitárius segítségnyújtásban az élen jár. Kenyában a kórházak 45 százaléka egyházi kézben van, az iskolák 30 százaléka katolikus, ebből 50-60 százalék egyházi fenntartású. A püspökök harcolnak a korrupció ellen, térdre borulva imádkoznak a megszűnéséért.

A kenyai érsek összefoglalóan elmondta: az Egyháznak van jövője Afrikában, de erőteljesen kell képviselni a keresztény értékeket, és a fiatalokat immunizálni kell a radikalizálódás ellen.

A Párbeszéd Házában megtartott konferencia másik előadója, Giuseppe Caramazza olasz pap éveken át élt misszionáriusként a maszái (maasai) nép körében, majd dolgozott a média területén is, többek közt a *New People* (a helybeli *Új Ember – a szerk.*) médiaközpontban. 2010-ben létrehozta a *Southworld.net* webmagazint. Jelenleg a kenyai Tangaza University College rektorhelyettese, együtt dolgozik a helyi parlamenti

katolikus politikuscsoporttal is, az egyetemet képviseli.

Mint mondta, a Tangaza egyetemet 1987-ben alapították. Eleinte papi szemináriumként működött, később lett egyetem; ma már számos más felsőoktatási intézménnyel áll szerződéses kapcsolatban, többek között a Pázmány Péter Katolikus Egyetemmel is.

Giuseppe Caramazza hangsúlyozta: Afrika-szerte számos vezető nem a népéért munkálkodik, hanem saját hasznára, ezért szolgáló vezetőket képeznek az egyetemen. Az oktatómunka mottója: a szívek megérintése az életalakítás érdekében, az elme közvetítésével.

Újabb terv a maszajok területének közelében egy egyetemi campus alapítása, mezőgazdasági és informatikai kar elindítása. Kenyában ugyanis visszaesett a mezőgazdasági termelés. Új technológiákra van szükség, és többek között a tejfeldolgozó ipar kialakítása is nagy változást hozhatna a térségben.

A misszionárius pap úgy fogalmazott: az evangelizáció nem merül ki Jézus örömhírének továbbadásában, kihívás a társadalom számára, ugyanis Isten országában minden egyes ember ki tudja bontakoztatni a talentumait. Afrikában jelenleg áthatolhatatlan szakadék tátong a szegények és a gazdagok között. Munkát kell adnunk az afrikai embereknek, máskülönben kihasználják őket a politikai érdekek mentén – szögezte le Giuseppe Caramazza.

Forrás: Körössy László
Fotó: Lambert Attila

Sokak szenvedésének helyszíne volt

Engesztelő emlékezés Kistarcsán, az egykori internálótábor területén

(Folytatás az 1. oldalról.)

Zsidó honfitársainkat deportálták Kistarcsáról, papokat sanyargattak és forradalmárokat kínoztak ezen a helyen. Az utódok azonban – felekezetre, vallásra való tekintet nélkül – azért imádkoztak, hogy soha többé ne fordulhasson elő ilyen. Hogy az egységünk tudata mindennél erősebb legyen.

A tábor emlékfala előtt állok. A Csigaházból, Kistarcsa művelődési központjából kóruspróba hangjai szűrődnek ki. Az első tábla *Faludy Györgynek Marcus Aureliust* a táborból 1950-ben megszólító, az ő bölcsességét és sztoikus nyugalmat óhajtó soraival emlékezik, a második *Meszlényi Zoltán*, a mártír püspök szikár életadataival, a harmadik pedig az itt raboskodott katolikus papok névsorával.

A mise kezdetén a püspök az egybegyűlteket, „hívőket és talán nem hívőket, katolikusokat és más felekezetek híveit” üdvözölve elmondja, hogy az egykori rabokért, a túlélőkért és a lelki sebek gyógyulásáért könyörgünk ma. Majd az olvasmány következik, a bűnbeesésről, a kígyó és az asszony párbeszédével; a szentlecke, amely Ádámot és Jézust állítja párba; végül pedig az evangélium, Jézusnak a pusztában való megkísértéséről.

Prédikációját a püspök „a sátán módszertanának” ismertetésével kezdi, amelynek eszköze a hazugság, célja pedig minden jóban való hit megintatása. A gonosz a Teremtés könyvében és az evangéliumban, a Jézussal folytatott párbeszédben ugyanazt teszi: hazudik. Az ő műve volt a kistarcsai tábor, a náciizmus és a bolsevizmus is. Mindig az igazság bajnokának tünteti fel magát, akárcsak ezek az ideológiák, amelyek földi boldogságot ígértek, de nyomort, szenvedést és vért adtak helyette. A sátán neve diabolosz, ami rágalmozót, vádlót és szétrombolót jelent. Minden karizmatikus képes utánozni, az egység karizmáját kivéve. A Szentlélek viszont egységet teremt.

A böjt időszaka próbatétel, amelynek során, mint a bokszolóknak, ki kell védenünk a gonosz ütéseit és meg kell próbálnunk kiütni őt, vidám lélekkel szembeszállva a kísértésekkel, mint a Gulagon *Placid* atya, aki „örömolimpiát” szervezett, és mindennap a jó apró győzelmeire buzdította rabtársait.

*

A mise után *Görbe József* plébános üdvözlő az ökumenikus-vallásközi megemlékezés és engesztelő ima résztvevőit, köztük Radnóti Zoltán főrabbit, Riskó János református és Eszlényi Ákos evangélikus lelkészt.

Aztán bevezetésképpen rövidfilm következik a táborról, amely egy korábbi, 1928-ban megszünt gyár épületeibe költözött be 1934-ben, és először „megbízhatatlan elemek” gyűjtőhelye volt. 1944-ben innen deportálták 1220 zsidó honfitársunkat, akik közül senki sem tért vissza, majd 1949-től internálótábor, katonatisztek, nemesek, értelmiségiek, papok rabságának helyszíne lett. Az 1956 utáni megtorlások során is fontos szerepe volt: hét-nyolcezer embert zsúfoltak be ide, szörnyű higiéniai viszonyok uralkodtak, tbc- és vérhasjárvány tört ki. A *Mindszenty* bíboros utódjának tekintett Meszlényi Zoltánt itt kínozták, éhezettették halálra. 1957-ben zárták be a tábort, rendőrtisztképző és a néphadsereg céljait szolgáló épület-csoport lett belőle. Az, hogy

méltó emlékhely legyen, még mindig várat magára. *Vasdneyi István* táborparancsnoknak is itt kellene emléket állítani, aki zsidók ezreit mentette meg, és A Világ Igaza kitüntetettjei között tartják számon.

*

Átvonulunk a tábor amúgy lezárt területére, és ez valódi időutazás. „Omlásveszély”, „Belépés csak saját felelősségre” táblák, lepusztult kísértetházak között haladunk. Radnóti Zoltán az első barakknál az elhunytakért imádkozik, először héberül, majd magyarul.

Riskó János református lelkész arról beszél, hogy amikor most az emberiesség elleni bűnökért bocsánatot kérünk, azért is könyörgünk, hogy nemzetünk lelki szakadécai megszűnjenek. Szót akarunk

emelni minden olyan megnyilvánulás ellen, amely a gondolkodásmódunkat rombolva ilyen szakadékokat teremtet – mondja.

Eszlényi Ákos evangélikus lelkész a harmadik barakknál arra hívja fel a figyelmet, hogy a mai alkalom az ilyen szörnyűségek megismétlődése elleni fellépés. Az emlékezésnek mindig megbocsátással és valami jobb felé való elindulással kell párosulnia, hogy a gyűlölet és mások elnémitása soha többé ne kapjon teret köztünk. Hiszen Isten egymásnak és egymásért teremtett bennünket.

Rövid imájában Marton Zsolt Meszlényi Zoltánra emlékezik, aki szenvedései közepette is hűséges volt Istenhez, és hitt a jóságában akkor is, amikor az távol lenni látszott.

Utolsó állomásunk az egykori kínzások és vallatások

helyszíne, egy pince. Radnóti Zoltán a reményről beszél, amely mindig erőt ad a szenvedőknek, majd a 130. zsoltárt (A mélységből kiáltok...) imádkozza, és a vallásgyakorlat mindenkor szabadságáért könyörög. Riskó János a szenvedőkkel sorsközösséget vállaló Jézusról beszél, Eszlényi Ákos pedig arról, hogy Isten életünk mélységeiben is melletünk van, vigasztal, bátorít bennünket. Van erőnk, mert van Krisztusunk.

Először őt kérdezem, amikor a Csigaházba, a tábor egykori ebédlőjébe visszatérünk. Akik itt szenvedtek, ugyanazt éltek meg, felekezetre, vallásra való tekintet nélkül. Riskó János a bocsánatkérés, a megbocsátás fontosságát hangsúlyozza, és azt, hogy a nemzet szívének sebeit gyógyítani kellene, nem pedig újabb sebeket ejteni egymáson. Fontos szembeállítani a kollektív felejtéssel, történelemórán is foglalkozni kellene Kistarcsával. Ez az ökumenikus alkalom – a püspök prédikációjával összhangban, amely szerint a sátán mindent tud, kivéve egységet teremteni – egységtapasztalattal megajándékozva, méltóságteljes megemlékezés, minden különbségen és ellentétben felemelkedő összefogás, vagyis a Szentlélek műve volt, teszi hozzá.

Kiss Péter
Fotó: Lambert Attila

Mint a lélegzet, úgy legyen a szívünkben Isten

Jézus-ima-konferencia Budapesten (I. rész)

Bencés és ortodox atyák közös szervezésében 2015 és 2018 után harmadszor tartottak Jézus-ima-konferenciát 2020. február 22-én Budapesten, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskolán, világiak, szerzetesek és papok, ortodoxok, protestánsok, görög- és római katolikusok részvételével.

Baán Izsák OSB, a bakonybéli Szent Maurícius-monostor perjele köszöntőjében hangsúlyozta: korszakváltásban élünk, sok sötét felhő tornyosul az emberiség egén, és ami a változásban megtart bennünket, az az istenkapcsolatunk, az imádságunk. Ahhoz, hogy mi is változni tudjunk, szükséges újra és újra odaállnunk Isten elé, és kérnünk, hogy az ő Lelke alakítsa minket. Annak a megtérésnek, amire az emberiség most meg van hívva, nagyon mély belső változásnak kell lennie ahhoz, hogy legyen közös jövőnk. A Jézus-ima-konferencia azt a célt szolgálja, hogy imádkozó emberek találkozzanak egymással, és inspirációt kapjanak az imaéletükhöz. Lehetőség ez arra, hogy erősítsük egymást a megtérés útján.

Egy III. századi definíció alapján az imádság beszélgetés Istennel, egy későbbi kibővítés szerint pedig az értelem beszélgetése Istennel – mondta köszöntőjében *Ötvös Csaba József* ortodox pap. – Ha társalgunk azzal, aki ott van, ő társa lesz ennek a kétoldalú kommunikációnak, és társaságban, *társaságban* leszünk.

A konferenciát *Arszeniosz Kardamakis* metropolita, Magyarország és Közép-Európa exarchája nyitott meg. Mivel azonban nem lehetett ott az eseményen, így *Nacsinák Gergely András* ortodox pap tolmácsolta a metropolita atyai szeretetét és áldását, valamint örömét, hogy ilyen sokan nyitottak az imádság keleti hagyományával való ismerkedésre.

Magyarországi Exarchátusának képviseletében éppen azért van jelen Magyarországon a Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus, hogy igyekezzen képviselni az ortodoxia hagyományát, és dialógusra hívjon róla.

A metropolita *Szüntelenül imádkozzatok és mindenért adjatok hálát* című előadását Gergely atya olvasta fel. Elhangzott: *Pál* apostol arra buzdít, hogy szüntelenül imádkozzunk, mindig dicsőítsük Istent, hálát adva neki. Az Ortodox Egyház életét mélyen meghatározza a szüntelen, avagy szívbeli imádság. Hosszú szertartásai kérésekkel, hálaadással, Isten dicsőítésével tarkított imák, a „mindig adjatok hálát” szellemében. Az elsőbbség, amit az ember az imának ad, azt fejezi ki, hogy Isten és a vele való kapcsolat élvez elsőbbséget az életében.

Amikor az ima az ember második természetévé válik, értelmét és szívét vele egyesíti. Az értelem – a görög *núsz*, ami értelemnek, elmének és szellemnek is fordítható – összeszedettsége, valamint a lélek minden erejével és szeretetével Istenhez intézett szavak jelentik az egyetlen utat, amelyen át az ember az igazi és tiszta imához elérhet. Az „Uram, Jézus Krisztus, könyörülj rajtam!” ima a rövidségé-

vel segíti az értelem koncentrációját és a szívben való elmerülését. A keresztény ember valamennyi imájának a szívéből kell kiindulnia, legyen akár egymondatos, akár az Istentől ránk hagyományozott ima, az Úr imája, a *Mi-atyánk*.

Az ortodox hívó számára az imádság gyakorlata nem technikai kérdés, nem a meditációval van összefüggésben, ahogyan a keleti vallások esetében. A keresztény imája a megtért, töredelmes szív dolga; bűnbánat híján az értelem nem képes megközelíteni a szívet.

Hogyan valósíthatja meg a hívó az ima állandóságát annyi lelki fájdalmat okozó, csüggedésre okot adó körülmény ellenére? Hogyan örvendezzen, nem lévén oka öröme? – teszi fel a kérdést *Nagy Szent Vazul*. Válasza a következő: Isten dicsősége nem külső körülményeken múlik. Pál apostol arról az örömről beszél, amiben Krisztus van jelen: „Többé tehát nem én élek, hanem Krisztus él bennem.”

A test tagjainak és az érzékeknek a hálaadásával válik lehetségessé az ember számára, hogy magában hordozza Krisztust. Aki beszél, mozog, az nem ő; nincs semmi, ami az övé volna. Minden Krisztus által megy végbe, aki a hívó testében lakozik.

A szent atyák tanítása szerint a szüntelen imádság műveléséhez a hívónek meg kell tartania Istent az emlékezetében. Egyetlen gondja a nap minden szakában az legyen, hogy miként meríthet örömet az Istenre való emlékezésből. Ne kezdjen semmiféle munkába úgy, hogy előbb ne dicsőítene Istent.

Az embernek nemcsak szavakkal és virasztásokkal kell imádkoznia, hanem a lelkével, szellemi módon is. Ezért az atyák azt javasolják, hogy csak szellemi kérésekkel forduljunk Istenhez. A szüntelen imán rövid imádságokat értenek, minthogy „a szavak sokasága nemtörődomséget válthat ki az emberből, eképp adva alkalmat az ördögnek arra, hogy (...) elméjét messzire vezesse Istentől és az ima tartalmától”. Az embernek éppannyira van szüksége a szüntelen imára, amennyire a fák-

nak a vízre, mely nélkül nem élhetnének. Az ember nem képes a szüntelen ima nélkül lelki gyümölcsöt teremni. A szüntelen ima a Lélek ajándéka, a szeretet, öröm, béke, hosszantűrés, kedvesség, jóság, hit, gyöngédség és visszafogottság gyümölcseit termi.

Az „Uram, Jézus Krisztus, könyörülj rajtam!” ima sok gyakorlás után szüntelenül visszhangzik a szív mélyén, fölveszi a lélegzetvétel ritmusát. Krisztus neve az ember lélegzetéhez kapcsolódik, így mondhatja, hogy „nem én élek, hanem Krisztus él bennem”.

Krisztust csupán az ajkakkal hívni nem elegendő. A hívónek komolyan kell vennie Krisztus bűnbánatra szólító parancsát, és alapjaiban kell változtatnia a gondolkodásmódját, a világnézetét, az emberekhez és minden teremtet létezőhöz fűződő kapcsolatán. Szeretnie kell az ellenségét, és akkor úgy lesz tökéletes, ahogyan Krisztus akarja.

A konferencián *Zsengellér József* református lelkész, egyetemi tanár *A Jézus-ima bibliai alapjai* címmel tartott előadást. Vallástörténeti, bibliai és teológiai áttekintésében a jézusi ima „Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy” megszólításának ószövetségi alapjait mutatta be. *Geréby György* egyetemi docens *A név megszentelése az Úr imádságában* címmel; *Sajgó Szabolcs* SJ *Loyolai Szent Ignác*nak a Jézus-imával való kapcsolatáról; *Dimitrisz Szirengelasz* ikonfestő az ikonról mint imádságról és mint az imádság közvetítőjéről tartott előadást. *Görfői Tibor* teológus *Isten belső élete felé – Saint-thierryi Vilmos és az imádság* címmel a XI–XII. században élt ciszterci szerzetes imádságról szóló tanítását ismertette, aki a kezdeti egyiptomi szerzetesi eszményhez igyekezett visszatérni.

Beszámolóink folytatásában *Khalil Youssef* kopt ortodox protopresbiter és *Kocsis Fülöp* érsek-metropolita előadásából, illetve a konferencia kerekasztal-beszélgetéséből közlünk majd részleteket.

(Folytatjuk.)

Gátas Judit
Fotó: Zuggó Zsolt

A világon még mindig jelen van a keresztényüldözés: elég, ha Nigériára, Irakra, Szíriára vagy Észak-Koreára gondolunk. A Budapesten rendezendő Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus előadói között is vannak olyanok, akik hazájukban mindennap küzdenek a vallásuk szabad gyakorlásáért, a hívők védelméért.

A nigériai John Onaiyekan bíboros is elfogadta a meghívást a budapesti katolikus világtalálkozóra. Abuja első érseke fölemelte szavát az ország fejlődését gátló korrupció ellen és a társadalom szétszakítottága miatt. Az egyházfő gyakran beszél a nyilvánosság előtt a nigériai helyzetről, és annak alapos megismerését kéri a döntéshozóktól. Egy alkalommal a következőket mondta: „Meg kellett értetni a békés időkkel élő országokkal, hogy nem csupán keresztény–iszlám vallásháborúról van szó, hanem arról, hogy az iszlám fanatikusok minden vallást az ellenségüknek tekintenek. Ellenben a hithű muzulmánok és a keresztények mindannyian a békére és az együttélésre törekednek.” John Onaiyekan bíboros küzd azért, hogy a kereszténységről és az iszlámról ne a szélsőségesesség jusson az emberek eszébe. Hiszen akik bármely vallásra hivatkozva terrorcselekményeket hajtanak végre, azok semmit sem tudnak a hitről.

Közös nevezők

John Onaiyekan bíboros a világon élő valamennyi embert a békére és együttműködésre hívja egy nagyobb, mindenkit érintő kérdés megoldása érdekében:

„Akár muszlim vagy, akár buddhista, akár katolikus, nem tudsz máshol élni, csak a földünkön. A klímaváltozás tipikus példája annak,

mekkora szükség van arra, hogy a világon minden férfi és nő, fajtól és vallástól függetlenül, megfogja egymás kezét, hogy jobba tegyék ezt a világot. Nemcsak a klímaváltozás dolgában, hanem az emberi kapcsolatok javításának érdekében is. Az emberiség a történelme során sok háborút látott, de eljutottunk arra a pontra, amikor módot kell találnunk a háborúk számának csökkentésére és – ha lehetséges – megszüntetésére, mert csak szenvedést okoznak.”

Abuja első érseke hidat épít a vallások, az etnikumok és a politikusok között. Mindemellett olyan ember, aki odafigyel a szegényekre és a rábízott plébániákra.

Előadását szeptember 17-én, 9.30-tól hallgathatjuk meg a Hungexpón.

Út Irak kiengesztelődése felé

A legnehezebb időszakban vette át a Káld Katolikus Egyház vezetését

Louis Raphaël Sako bagdadi érsek. A szunnita szélsőséges erők cselekedetei miatt az egymillió lélekszámú iraki katolikus közösség jelentős része, elsősorban a Moszulban és térségében élők, arra kényszerültek, hogy elhagyják az otthonukat.

„A fundamentalista iszlám mindent iszlamizálni akar. Ráadásul mindenütt jelen van a korrupció. Mondtam már korábban is, hogy azok, akik kegyesnek vagy vallásosnak tüntetik fel magukat, talán nem is hisznek. A hit csak jó ürügy számukra ahhoz, hogy megvalósítsák a terveiket, ezért beszélnek a vallásról.”

Helyzetelemző és segélykérő nyilatkozataiban Louis Raphaël Sako többször is felhívással fordult a világ felé annak érdekében, hogy az iraki közösség megmaradhasson. Ennek köszönhetően több európai ország – köztük Magyarország is – anyagi segítséget nyújtott nekik.

#PASSIO2020

Európa legnagyobb passiójátéka 2020 önkéntessel a Papp László Budapest Sportarénában

ÁPRILIS 4.

JEGY.HU 2020 Ft

Együtt tegyünk tanúságot keresztény hitünkéről

Dolhai Lajos, az Egri Hittudományi Főiskola rektora, a Nemzetközi Teológiai Bizottság tagja tartott előadást a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusról (NEK) február 19-én Debrecenben. Az eseménynek, amelyet a Keresztény Értelmisségek Szövetsége (KÉSZ) debreceni csoportja szervezett, a Kölcsey Központ adott otthont.

Mi, magyar katolikusok évek óta várjuk a szeptemberi eucharisztikus kongresszust. Ennek kézzelfogható módja, hogy eseményeken veszünk részt, és templomainkban, a vasárnapi szentmisék elején vagy végén imádkozunk

a nagy egyházi ünnepség sikeréért – kezdte előadását Dolhai Lajos. Ezután a 2020. szeptember 13. és 20. között Budapesten rendezendő 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus céljáról, az előkészület folyamatáról és főbb eseményeiről beszélt.

A bevezető gondolatok után bemutatta a kongresszus logóját, amely talán már mindenki számára ismert. A sárga színű kör és a kehely az Oltáriszentségre emlékeztet bennünket, az ostyában lévő, piros színű kereszt Jézus megváltó áldozatára, a függőlegesen lefelé forduló négy hullám pedig a kongresszus alap gondolatára, jelszavára utal: „Minden forrásom belőled fakad” (Zsolt 87,7). A szimbólumon láthatjuk, hogy a hullámok nem csak lefelé tartanak. A vízszintes vonalak eszünkbe juttatják a helyszínt, Budapestet, amit a Közép-Európa népeit is összekötő Duna szel ketté. Magyarországra utal még a piros-fehér-zöld szín is.

Olyan lesz ez az esemény, mint egy térben és időben kitágított úrnapi szentmise és körmenet, mely alkalmat ad arra, hogy egy héten keresztül együtt tegyünk tanúságot keresztény hitünkéről és Jézus Krisztusba vetett re-

ménységünkéről. Ez történt az 1938-as budapesti eucharisztikus vilákongresszuson is, amely az ezeréves Magyar Katolikus Egyház talán legemlékezetesebb, legnagyobbrendű eseménye volt. Különböző tárgyi emlékek, jelvények, kiadványok emlékeztetnek bennünket erre – tekintett vissza Dolhai Lajos az eseményre, amelynek egyik fő helyszíne szintén a Hősök tere volt. Az akkori közlekedési körülmények ellenére több millióan megfordultak a fővárosban, és mintegy 500 ezren vettek részt a kongresszus szentmiséin.

A NEK Teológiai Bizottsága megfogalmazott a hívek számára egy négyrészes hitvallást arról, mit is hiszünk és vallunk mi, katolikus keresztények az Oltáriszentségről. Dolhai Lajos felhívta a figyelmet arra is, hogy a hitvallásnak minden egyes szava nagy jelentőséggel bír.

– Hiszem és vallom, hogy az Eucharishtiában Isten igéje és a Szentlélek ereje által, a pap szolgálata révén, valóságosan jelen van a feltámadt, élő Jézus Krisztus. Őt imádjuk, aki ebben a szentségben nekünk adta önmagát.

– Hiszem, hogy minden szentmise áldozat, amelyben jelenvalóvá válik Krisztus egy-szeri, tökéletes és megismételhetetlen keresztáldozata.

– Hiszem, hogy az Eucharishtiában jelen lévő Jézus Krisztus az örök Isten Fia, valóságos Isten és valóságos ember, aki elválaszthatatlan egységben él az Atyával és a Szentlélekkel.

– Hiszem, hogy az Eucharisztia, a szeretet szentsége keresztény életünk forrása és csúcspontja.

Az előadó a továbbiakban az előkészület fontosabb dátumaira hívta fel a figyelmet.

Forrás és fotó: Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye

HÍREK KÉPEKBEN

● **Marton Zsolt** váci megyéspüspök február 28-án megnyitotta *Kruchió László* dekoratív kiállítását a monori plébánia kerengőjében és belső udvarán. *Urr Ipoly* plébános és hívei szeretettel várnak mindenkit, aki a kereszt, a szenvedés szimbólumain meditatálva szeretne közelebb kerülni hitünk misztériumához.

● **Európa legnagyobb passiójátékának** szervezői örömmel adják a nyilvánosság tudtára, hogy az április 4-én 15 és 19 órai kezdettel a Papp László Budapest Sportaréna küzdőterén bemutatandó *Passió 2020*-ra az önkéntes szereplők toborzása az eredeti ütemterv szerint hamvazószerdára sikerrel lezárult: több mint 2020 önkéntes jelentkezett.

Újdonság Előszállásról

A Lego Liga legújabb dobása a nagybőjti naptár

A Fejér megyei Előszálláson már sokadik éve legős adventi naptárakkal várják a karácsonyt a minisztránsok. Ez a szokás inspirálta most plébánosukat, Mihályi Miklóst arra, hogy a felnőttek Lego Liga csapata legős nagybőjti naptárt készítsen.

A vasárnapi szentmisék után tavaly decemberben is örömmel nyitogatták a legónaptár ablakait az előszállási minisztránsok. Ám nemcsak ők tették ezt, hanem a plébánosuk is: advent elején a főminisztráns ajándékozta meg őt egy kereszt alakot formáló, saját készítésű adventi naptárral, amely édességet rejtett.

Ez az ötlet adta az inspirációt Mihályi Miklós plébánosnak, hogy segítőivel világújdonságot alkossanak. A gondolatot tett követte: a kereskedelmi forgalomban kapható legős adventi naptárak mintájára a felnőttek Lego Liga csapata nagybőjti naptárt készített.

A templom nagypénteki keresztjére ötször nyolc, összesen negyven színes hengert erősítettek, melyek így öt hatalmas legókockát jelentenek meg. A naptár alkotói természetesen mind a negyven hengert feltöltötték legős kiégésítővel és minifigurákkal. Arra is figyeltek, hogy a kockák közé lila szívek kerüljenek, középre pedig egy fehér szív, a nagybőjti bűnbánati időre és a húsvétra utalva. A kockák színvilágában pedig megjelennek a magyar trikolor és a pápai zászló színei.

Forrás: Lego Liga, előszállási plébánia
Fotó: Kanik Edina/Lego Liga

Szenvedélyesen szerette Istent és a számítógépet

Boldoggá avatják a tizenöt évesen elhunyt olasz fiút

Ferenc pápa február 21-én jóváhagyta annak a dekrétumnak a közzétételét, amely elismeri a Carlo Acutis közbenjárására történt csodát. A 2006-ban, tizenöt éves korában, leukémiában meghalt olasz fiú élete sokak számára példává vált.

Carlo 1991-ben született Londonban, ahol a szülei dolgoztak akkoriban. Hétévesen különleges engedéllyel lett elsőáldozó, és kamaszkorában is mindennap járt misére, imádkozta a rózsafüzért. Ugyanakkor mindenki, aki ismerte, azt mondta róla, hogy olyan volt, mint bárki más, egy mai kamasz. Jómódú milánói család elsőszülött gyermeke volt, és a jezsuiták által fenntartott humán gimnáziumba járt, mielőtt megbetegedett volna. Napjai tanulás, plébániai programokkal, biciklizéssel teltek, és szenvedélyesen szeretett a számítógépével foglalkozni: programozott, filmet vágott, weboldalakat készített, képregényeket tervezett. Éppen a világhálónak köszönhető, hogy Carlo híre jóval túl lépte baráti köre határait. Történetét és lelki örökségét ma már az egész világon ismerik, a Fülöp-szigetektől a Zöld-foki-szigetekig, Brazíliától Kínáig.

Mindemellett mélyen hívó volt, mindennap szentáldozáshoz járult; „ez az országút a mennyországba” – mondta. Tizenegy éves kor körül megkérték, legyen a hitoktató segítője, később pedig maga is tartott hittanórákat. Eucharisztikus csodákat bemutató virtuális múzeumát tizenegy évesen kezdte készíteni, akkoriban jegyezte föl: „Minél többször járunk szentáldozáshoz, annál inkább hasonlítottunk Jézushoz, és már itt a földön megízleljük a mennyországot.” Arra kérte szüleit, vigyék el minden eucharisztikus csoda helyszínére; ez a terve két és fél esztendő alatt valósult meg. 136, az Egyház által elismert eucharisztikus csodát választott be virtuális múzeumába. Az interneten elérhető gyűjtemény mellett minitárlatok elkészítésében is közreműködött, melyek bejárták a világot. A kiállítást hatékony eszköznek szánta arra, hogy felrzza a lelkiismeretet és fölébressze azokat az embereket, akik rutinként élnek meg az Eucharisziát.

Carlo Acutis példája ma is sokakat lelkesít, különösen a tizenéveseket, akik még bizonyta-

lanok abban, vajon lehetnek-e egyszerre szentek, átlagosak és egyediek. „Mindenki eredetileg születik – mondta Carlo –, és mégis sokan fénymásolatként hálnak meg.” Eredetileg meghalni Carlo szerint úgy kell, hogy az ember hagyja, Krisztus vezesse, és közben szüntelenül órá néz. Bár imádságos életet élt, nagyon is XXI. századi tizenéves volt, szerteágazó érdeklődéssel, mindig találva időt az önkénteskedésre. „A végtelen legyen a célunk, nem a véges – fogalmazott. – A végtelen a szü-

lőföldünk. Időtlen idők óta várnak minket a mennyországban.”

Dario Edoardo Viganò, a szentszéki Kommunikációs Titkárság prefektusa szerint ő lehetne az úgynevezett cybernauták védőszentje, az internet patrónusa.

Carlo 2006. október 12-én halt meg a monzai kórházban, a leukémia egy különlegesen agresszív formájában, amely három nap alatt végzett vele. Szenvedéseit az Egyházzal és a pápával ajánlotta fel, édesanyjának pedig ezt mondogatta: „Azzá válok, aki már most vagyok Isten gondolataiban.” Földi maradványai, kívánságának megfelelően, Assisi temetőjében nyugszanak. Ferenc pápa 2018. július 5-én kelt dekrétumában elismerte Carlo Acutis hősiességét, és Isten tiszteltetelmélt szolgálójának nyilvánította.

Csodás gyógyulásukat sokan a tizenöt évesen meghalt Carlo közbenjárásának tulajdonítják. A boldoggá avatáshoz elismert csoda 2013-ban történt: egy súlyos hasnyálmirigybetegeben szenvedő brazil kislány gyógyult meg a közbenjárására.

Forrás és fotó: Aletea Fordította: Thullner Zsuzsanna, Verestói Nárcisz

Zöld bőjtre hív a pannonhalmi főapát

Hortobágyi T. Cirill OSB pannonhalmi főapát február 26-án, hamvazószerdán Facebook-oldalán tette közzé azt a felhívást, amelyben a bencés közösség tagjait, munkatársait és barátait zöld bőjtre biztatja az előttiünk álló nagybőjt folyamán.

„Ezt a negyvennapos időszakot adjuk a teremtésnek. Keressük meg, hogy miben kell megújulnunk, környezettudatossá válnunk, tulajdonképpen megtérnünk. Mindenkit arra hívok, hogy induljunk el ezen az úton” – írja.

A keresztények a nagybőjtben gyakran konkrét fogadalmakat tesznek azzal kapcsolatban, hogy miben változnak, mit ígérnek, miről mondanak le. A főapát ehhez öt szempontot ad útmutatásként:

Takarékoskodj az energiával. Tudatosan vásárolj. Tölts több időt a természetben. Táplálkozz egészségesen. Tekints magadra teremtményként, aki Isten vendége a földön.

Hortobágyi T. Cirill azt kéri a csatlakozóktól, hogy jó lélekkel vállalják a kezdeményezést.

Van emellett egy humoros kérése is, egy közösségformáló jel: „Ha részt veszel a közösségi

médiában, akkor készíts új Facebook-profilképet, melyen a kezeiddel egy T jelet formálsz, kifejezve ezzel, hogy időt adsz a teremtésnek!”

Forrás és fotó: Hortobágyi Cirill Facebook-oldala

VIA SACRA ZARÁNDOK UTAZÁSI IRODA KÍNÁLATÁBÓL:

Kelj útra a békédért!

HÚSVÉT MEDJUGORJÉBAN

2020. április 9-13. | 5 nap | 69.900 Ft/fő

ZARÁNDOKLAT LENGYELORSZÁGBA

- AZ ISTENI IRGALMASSÁG ŐSNEPE

2020. április 18-21. | 4 nap | 64.900 Ft/fő

Lelkivezető: Kovács Levente kamilliánus atya

MEDJUGORJEI ZARÁNDOKLAT

2020. április 29 - május 3. | 5 nap | 69.900 Ft/fő

Lelkivezető: Dr. Száraz János atya

ZARÁNDOKLAT LENGYELORSZÁGBA

II. JÁNOS PÁL PÁPA SZÜLETÉSÉNEK 100. ÉVFORDULÓJÁN

2020. május 18-22. | 5 nap | 74.900 Ft/fő

Lelkivezető: Kovács Csaba Albert atya

ZARÁNDOKLAT A CSÍKSOMLYÓI BÚCSÚBA

2020. május 29 - június 1. | 4 nap | 59.900 Ft/fő

Lelkivezető: Szabó István atya

ASSISI SZENT FERENC NYOMÁBAN

2020. június 10-14. | 5 nap | 99.900 Ft/fő

Lelkivezető: Kercza Asztrik ferences atya

SZICÍLIAI ZARÁNDOKKÖRÚT

2020. június 15-20. | 6 nap | 189.900 Ft/fő

Lelkivezető: Németh Attila atya

www.viasacra.hu

FATIMAI ZARÁNDOKLAT

PORTUGÁLIAI KÖRUTAZÁSSAL

2020. július 5-9. | 5 nap | 129.900 Ft/fő

Lelkivezető: Deák Csaba parókus

EUCHARISZTIKUS CSODÁK ÉS KÖZÉPKORI VÁROSOK ITÁLIÁBAN

2020. július 7-12. | 6 nap | 119.900 Ft/fő

Lelkivezető: Dr. Németh Gábor atya

OLASZ SZENTEK ÉS SZENTÉLYEK NYOMÁN

2020. augusztus 17-23. | 7 nap | 119.900 Ft/fő

LOURDES-I ZARÁNDOKLAT

2020. augusztus 18-23. | 6 nap | 126.900 Ft/fő

LOURDES-I ZARÁNDOKLAT - REPÜLŐVEL

2020. szeptember 26-30. | 5 nap | 139.900 Ft/fő

Lelkivezető: Maklár Ákos parókus

NAGY ZARÁNDOKLAT

(LA SALETTE, LOURDES, SANTIAGO, FATIMA, PADOVA)

2020. október 2-11. | 10 nap | 279.900 Ft/fő

Lelkivezető: Kovács Levente kamilliánus atya

NAGY SZENTFÖLDI ZARÁNDOKLAT

2020. november 9-17. | 9 nap | 359.900 Ft/fő

Lelkivezető: Dr. Száraz János atya

+36 20 500 5050